

CVETJE

z vrtov sv. Frančiška.

Časopis

za naše verno ljudstvo

zlasti za ude

tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih
oblasti izdaja

frančiškanska provincija
sv. Križa.

== XXXVIII. tečaj. ==

== II. - 12. zvezek. ==

V Ljubljani, 1921.

Ant. Slatnarjeva tiskarna v Kamniku.

Izhaja za nedoločen čas vsaki drugi mesec. Naročnina znaša za pol leta 10 K, za celo leto 20 K ali: za pol leta 2 dinarja in pol, za celo leto 5 dinarjev.

Naslov za naročila: »Cvetje«, frančiškanski samostan v Ljubljani.

Poštnina plačana v gotovini.

Vsebina 11.—12. zvezka.

Stran	Stran
Slavnostno zborovanje ob sedemstoletni ustanovitve tretjega reda: Pozdravni nagovor provinc. p. komisarja tretjega reda	129
Pozdrav in nagovor g. predsednika preč. provincijala p. Avgušlina Čampa	130
Kulturno delo tretjega reda	132
Tretji red in moški	136
Komunizem in tretji red	139
Organizacija tretjega reda	143
Karitativno delo tretjega reda	146
Sv. o. Frančišku (deklamacija)	152
Sedanji čas in tretji red	152
Moda in tretjerednica	159
Tretji red in žena	161
V spomin svoji blagi teti	165
Razgled po serafinskem svetu	166
Priporočilo v molitev	168
Zahvala za uslišano molitev	168

Vsem dosedanjim naročnikom na znanje! Cvetje bo prihodnje leto še izhajalo — če ne bo kaj nepričakovanega vmes prišlo, ki bi izdajanje lista onemogočilo. Naročnine si nismo upali zvišati, čeravno nam sedanje padanje cene našega denarja to odločno svetuje. Naročnina torej ostane dosedanja: 20 K ali 5 denarjev za celo leto, 10 K ali 2½ denarja za pol leta. Prosimo pa tiste, ki dobivajo list po pošti in to so vsi oni, ki ga ne prejemajo naravnost pri upravništvu ali ljubljanskem fr. vratarju — naj nekaj priložijo za poštninske stroške, če utrpijo, ako ne, jim bomo Cv. brez tega doneska pošiljali. Ako kedo ne misli ostati naročnik, naj nam takoj vrne prvi zvezek, da ne bomo imeli nepotrebnih stroškov. Dali bomo toliko, koliker bomo mogli. Bolj premožni naj pa prostovoljno kaj primaknejo, da bodo nekateri ubožniši mogli Cv. dobivati brezplačno. — Ta zvezek je bolj obširen, ker so ljubljanski tretjeredniki želeli in obljubili v ta namen nekaj tisočev kron prispevati, ter upamo, da bomo s tem tudi drugim ustregli. — Priložili smo položnice, da ne bote imeli stroškov s pošiljanjem naročnine. Priporočajte Cvetje tudi drugim, da bote kaj novih naročnikov pridobili. Urednik.

Zveza duhovnikov tretjega reda. Življenje in rast tretjerednih skupščin in njihovih udov je veliko odvisna od vodstva skupščine. Zato smo se na letošnjih zborovanjih ob priliki sedemstoletnih slovesnosti posvetovali, kako bi mogli ne samo ude tretjega reda navdušiti za pravo gorečnost, ampak kako naj bi predvsem gospode voditelje vneli in navdušili za tretji red. Spoznali smo, da je neobhodno potrebno skrbeti za to, da se tudi gospodje voditelji večkrat na leto snidejo na skupni tretjeredni shod in se pri tej priliki pogovorijo o vsem potrebnem in koristnem. V Ljubljani in v Mariboru smo imeli že dva taka sestanka, v Nazaretu enega, drugod po družih samostanih jih bodo imeli pri prvi priložnosti. Za Maribor so določili prihodnji tak sestanek na dan 18. januarija, za Nazaret v sredo po velikinoči, za Ljubljano bodo gospodje še obveščeni, drugod po družih samostanih naj voditelji stvar prevdarijo in se snidejo, kedar jih bo povabil samostanski voditelj oziroma p. gvardijan. Ker bi pa sestanki voditeljev ne dosegli vsega, ker nekateri voditelji ne bi mogli priti vselej, zato smo na ljubljanskem sestanku povdarjali, na mariborskem že sklenili in na nazarskem se resno odločili, naj Cvetje prinaša trikrat ali štirikrat na leto „prilogo za voditelje“. Prva taka priloga bo izešla v prvem zvezku prihodnjega leta. Stroške za njo naj povrne blagajna tretjeredne skupščine. Dopisi, spisi, vprašanja itd. o zadevah vodstva tretjega reda naj se pošiljajo na uredništvo Cvetja. — Sestanki z dobro pripravljenimi referati, ki naj jih določuje in razdeljuje samostanski voditelj v dogovoru z gospodi in primerna „priloga za g. voditelje“ v Cv. vse to bo gotovo tretjemu redu v veliko korist. Kar bo pa še družega potreba, naj gospodje nasvetujejo na sestanskih in sporočijo uredniku Cv., da bo v „prilogi“ lahko vse pravočasno obveščal.

CVETJE

XXXVIII. tečaj. V Ljubljani, november - december 1921. 11.-12. zvezek.

Slavnostno zborovanje ob sedemstoletnici ustanovitve tretjega reda

v veliki dvorani hotela Uniona v Ljubljani dne 24. julija 1921.

Kakšne so bile priprave na slovesno obhajanje sedemstoletnice in kako smo slovesnost v cerkvi obhajali, to smo večinoma že v zadnjem zvezku omenili. V tej številki pa nameravamo bolj obširno opisati zborovanje v dvorani in navesti govore deloma v celoti, deloma v bolj obširnem posnetku, da bote imeli nekaj spominik na slovesnost in da bodo mogli tudi oni, ki niso bili zraven, brati, o čem smo razpravljali in se poživiti za nadaljno tretjeredno življenje in delovanje.

Pozdravni nagovor provincijalnega p. komisarja tretjega reda.

Hvaljen bodi Jezus Kristus! Prevzvišeni gospod knezoškof! Prečastiti gospodje duhovskega in blagorodni gospodje svetnih stanov! Dragi sobratje! Spoštovane sestre!

Ogromno, nad vsako pričakovanje obilno število se vas je zbralo v tej veliki, praznično okrašeni dvorani. Prišli ste iz vseh delov lepe Gorenjske, iz slikovitih pokrajin krasne Dolenjske, zbrali ste se tukaj Notranjci, Belokranjci, Štajerci in Kranjci, Prekmurje je poslalo svojega zastopnika, Goričani niste hoteli zaostati in sosedni beli Zagreb je častno zastopan.

Bodite nam vsi skupaj in vsak posamezni prav preserčno pozdravljeni! Posebej pozdravljam pred vsemi prevzvišenega gospoda knezoškofa ljubljanskega, ki so blagovolili prevzeti pokroviteljstvo našega zborovanja in so že 40 let tretjerednik ljubljanske skupščine. Njim na desni sedi našega zborovanja častni predsednik blagorodni g. Karol Pollak, ki je pred 12. dnevi obhajal 40letnico vstopa v tretji red in se je vsaki čas vestno in natančno držal vseh predpisov vodila. G. Pollak! Pozdravljamo vas prav iz srca! Oba

naša odlična sobrata bota prihodnje leto mogla obhajati 40 letnico redovnih obljub; zato ju prosim že sedaj — če soglašata s ponižno prošnjo nas vseh — da bi to slovesnost obhajala prihodnje leto na praznik sv. Bonaventura. — Radostni pozdravljamo preč. p. provincijala, predsednika tega zborovanja. Z isto iskreno ljubeznijo pozdravljamo vse gospode duhovskega stanu, mej njimi posebej preč. g. vseučiliškega profesorja iz Zagreba g. dr. Pazmana in vse p. n. gospode in gospe in gospodične, ki ste prišli od daleč in od blizu. Bodite nam torej vsi dobrodošli gostje, presrčno in iskreno pozdravljeni dragi bratje in spoštovane sestre!

Delj časa smo premišljevali, kako in kje naj bi obhajali slovesno leto sedme stoletnice. Da jo moramo obhajati, smo vedeli, ko so sv. oče ves katoliški svet k temu povabili. Po daljšem premišljevanju in večkratnem posvetovanju smo se odločili za javno zborovanje vseh tretjerednikov na Slovenskem; priredi naj se v Ljubljani in v Mariboru — tako so odločili naš preč. p. provincijal.

Zdaj smo tukaj, v ti prekrasno olepšani dvorani, vsi enega duha in enega srca. Isto mišljenje, enako hrepenenje nas navdaja vse, srca vseh družji ljubezen serafinskega očaka. Frančiškove ljubezni, njegove gorečnosti se hočemo tu nasrkati in jo nesti navdušeni po tem zborovanju mej svet. To je sedanji naš namen, to naš cilj.

Ker pa pride vsak dober dar od zgoraj in je naše delo brez božjega blagoslova prazno, zato prosimo prevzvišenega gospoda knezoškofa za sveti blagoslov.

Prevzvišeni gospod škof, presvetli knez! V imenu tu zbranih tretjerednikov in v svojem imenu Vas prosim za apostolski blagoslov, da bi naše delo rodilo obilno sadu.

(Zborovavci pokleknejo, Prevzvišeni vstanejo in spregovorijo:)

Iz srca rad Vam dam blagoslov, da bi Vaše delo vspelo v tem smislu, ki ga je povdarjal pridigar v cerkvi . . .

(Po prejetem blagoslovu se množice zopet dvignejo, p. komisar pa nadaljuje in konča:) Prevzvišeni! Prav presrčna Vam hvala za sveti blagoslov.

Pri vsakem zborovanju si izbero predsedništvo. Nam tega ni treba, ker so ga izbrali že sv. oče Pij X. v pismu izdanem 8. sept. l. 1912, (prebere dotično mesto v pismu). Tu je jasno povedano, da gre predsedništvo preč. p. provincijalu. Bog živi gospoda predsednika, katerega prosim za nadaljne odredbe.

Pozdrav in nagovor g. predsednika preč. provincijala p. Avgušтина Čampa.

Otvaram današnje tretjeredno zborovanje. Večkrat sem imel priliko prihajati v to prostrano dvorano. Udeležil sem se v nji raznih cerkvenih, političnih in kulturnih posvetovanj. Vselej sem z veseljem hodil na ta kraj;

nikedar pa nisem prišel s takim veseljem in hrepenenjem, kaker ravno danes. Upam, da ste z istim veseljem, prihiteli tudi vi, dragi bratje in sestre.

Danes manifestira tukaj organizacija, katera je sicer po svojem značaju skromna, a po svojem številu najbolj mogočna in po svojem delovanju v Sloveniji najbolj zaslužna.

Tretji red, kateri danes tukaj manifestira, kaže javno svoje velike vrste duhovnih bratov in sester prvokrat. Ta dvorana — največja v Sloveniji — je danes skorej pretesna; bili smo primorani svetovati ljubljanskim tretjerednikom, naj se udeleže zborovanja še-le popoldne. Brez posebnega agitiranja in glasnega bobnanja ste se zbrali v tako lepem številu, ne samo iz naše škofije, temveč tudi iz sosednjih; prihiteli ste celo vi bratje Hrvatje. Kaj vas je sem pripeljalo, ste slišali. Sedemstoletnico tretjega reda obhajamo. Če se slave 20- ali 30 letnice, ki so brez posebnega pomena, zasluži 700 letnica tretjega reda še veliko bolj javno proslavo. Saj obsega tretji red tri milijone tretjerednikov. Koliko dobrega so ti storili in še delajo vsaki dan v človeški družbi! In če mislimo na celih sedemsto let — koliko dobrega so dovršili v tej dolgi dobi! Zato je prav, da ste se tu sešli. Današnje zborovanje naj da tretjerednikom v Sloveniji nov razmah, naj jim določi nove smernice za nadaljno delovanje. Danes se boste prepričali, da ima tretji red dalekosežno nalogo. Lahko in plodonosno sega v vsakidanje življenje. Tretji red ni samo za Cerkev, ampak je koristen v svojem delovanju tudi za politično in kulturno življenje, le če se ga prav ume in modro vodi. Ne bom pozabil onih trenutkov, ki sem jih doživel 30. maja letošnjega leta v Rimu, ko sem imel srečo biti na avdijenci pri sv. Očetu. Okoli sv. Očeta, ki nas je ljubeznivo nagovoril, nas je bilo 50 provincijalov. Koncem nagovora pa je povzdignil roke in nam naročil in toplo priporočil, naj koliker mogoče delamo za razširjenje tretjega reda, kar je res potrebno in le v prid človeški družbi, zlasti v sedanjih časih. In takrat sem se spomnil tistega trenutka, ko je Jezus razposlal svoje apostole in jim je rekel: „Pojdite po vsem svetu in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Sv. Duha“. In od takrat sem težko pričakoval tega dne, da bi tudi vam dal nalogo, ki so nam jo naročili sv. Oče.

Pred kratkim sem bral v „Novem času“ lepe besede: „Svet bo preobrazila ena sama misel, misel krščanstva, ta pa obstoja v življenju po naukih Kristusovih, tako v zasebnem kot v javnem življenju. Bogatin, ki bo doumnel Kristusove nauke, ne bo odiral. Ubožec, ki bo umel Kristusove besede, ne bo preklinjal, ampak zavedal se bo, da je njemu bliži kot izkoriščevalcu. Današnja doba potrebuje misijonarjev, ne samo duhovnikov, ampak lajiki morajo prevzeti veliko nalogo propagande krščanstva. Današnji svet hira samo na pomanjkanju krščanstva. Vsa javnost ga je zavrгла. Sedaj iščejo luči v temi. Ne bodo je našli nikdar! Ko bo prešinila njihovo notranjost misel krščanstva, potem bo bolje. Saj daleč ni ta dan.“ — Jaz pa samo rečem: če bi bil časnikar še pridejal, da je prve vrste agitacija za misel krščanstva tretji red, potem bi bil povedal še bolje. Saj tretji red je poklican, da človeštvu, ki bolega na pomanjkanju krščanstva, odpre luč, da se zbudi. Ta

organizacija, ki slavi danes sedemstoletnico in ravno ta slovesnost ima namen, da razširi misel krščanstva in misel sv. Frančiška med Slovenci. Dal ljubi Bog, da se na prošnjo sv. Frančiška, Matere božje, sv. Ludovika in sv. Elizabete širi ta misel po vseh slovenskih domovih. (Ploskanje.)

Po nauku sv. Frančiška bodimo danes koliker mogoče kratkih besedi. Najprej bo referat, potem debata, če bo imel kedo kaj pripomniti, tako da bo izčrpan ves današnji spored. Sedaj še enkrat pozdravljam našega častnega predsednika gospoda Pollaka in mu podajam besedo.

Častni predsednik, g. Pollak Karol, st. vstane in govori:

Dragi bratje in sestre! Ker je prečastiti gospod provincijal pozdravil mojo malenkost, se mu zato iskreno zahvaljujem. Spominjam se pri tem, kako je bilo pred štiridesetimi leti, ko sem bil jaz sprejet v tretji red. Takrat je bilo vse skromno. Sprejeti smo bili v zakristiji. Shode smo imeli zjutraj, ko so ljudje še spali. Danes pa je taka razlika! Koliko bratov in sester se je preselilo v teku sedemstoletji v večnost! — Nihče se ni pogubil, kaker je obljubil sv. Frančišek vsem dobrim sinovom in hčeram in vsi se danes z nami vesele. Zato prosimo te, naj se svojo priprošnjo pri Bogu pripomorejo, da se tretji red zelo razširi po slovenskem svetu in povsod, ker čimbolj bo razširjen, tem manj bo gorja na svetu. Da se držim nauka sv. Frančiška, pozdravljam vnovič vse navzoče in s tem pozdravom končam.

Preč. p. provincijal se zahvali za nagovor g. Pollaku, ki je res posnemal sv. Očeta v svojem govorjenju. Bog. mu daj še dolgo življenje, da bo naredil še veliko dobrega. — Sv. Frančišek pa je rad tudi zapel. Umestno je torej, da začnemo naše zborovanje z lepo pesmijo, ki jo je zložil naš slavček p. Evstahij Berlic v Kamniku. Deklamirala jo bo mlada tretjerednica gdčna. Asta, hčerka g. dr. Vođuška.

Pesem je bila že v zadnjem zvezku Cv. natisnjena.

P. provincijal se zahvali za lepo vspelo deklamacijo, pohvali mlado tretjerednico, kot zgled, da tretji red ne izključuje mladih deklet in jih ne napravlja žalostnih, ampak stori mlada leta šele tedaj posebno lepa, ako se jih posveti Bogu in njegovi službi.

Na to podeli besedo mlademu gospodu akademiku, ki govovori o kulturnem delu tretjega reda.

Kulturno delo tretjega reda.

Kulturno delo tretjega reda je moja naloga, ki si je pa nisem izbral sam, ampak mi jo je naložil odbor. Pri vvodu govora moram pripoznati malodušnost, ki me prevzema. V študentovski izbi sem doma, navajen samo odgovarjati izpraševalni komisiji, zato oprostite, ako bo moj govor študentovsko opremljen.

Naslov govora zveni, vabi; saj je v naših dneh skorej moda študirati sv. Frančiška in njegovo delo. Osnovane so družbe učenjakov, ki posvečujejo

svoje delo sv. Frančišku; mej učenjaki vseh strok najdemo njega oboževalce. Eden izmed njih, profesor kulturne zgodovine v Hajdelbergu (Heidelbergu) pravi: „V Frančišku Asiškem je višek gibanja zapadnega krščanskega sveta, gibanja, ki se ne omejuje le na versko polje, ampak je pripravljajoča in gonilna moč moderne kulture.“ S to izjavo smo lahko zadovoljni! Več želiti in zahtevati ne moremo, kaker spričevanje in potrdilo od take strani, da je v sv. Frančišku gonilna moč moderne kulture. Nič nas ne moti pristavek omenjenega učenjaka, da je bilo gibanje, ki je sledilo sv. Frančišku, le gibanje humanitete — človečanstva, bistveno sicer v mejah katoliške vere, pa jo tudi nevede presegajoč. Saj ljudje, ki žive zunaj Cerkve in so ji morda celo sovražni, vidijo le zunanost in ne poznajo notranjosti. Mi pa spoznavamo: „Franciscus vir catholicus et totus apostolicus“ — Frančišek mož katoliški in do cela apostolski.

Čital sem nekoč legendo: Pobožna duša je imela vizijo (prikazen): Bila je v cerkvi. Angeli so posuli s peskom tlak od glavnega altarja do velikih vrat. Prišel je Kristus, noseč križ, počasi do glavnega altarja. Apostoli so sledili njegovim stopinjam koliker mogoče natančno. Prihajali so drugi svetniki — bilo jih je vedno več — tako da se sčasoma niso več poznale stopinje Zveličarjeve, dokler ni prišel ubog, neznamenit berač, ki jih je zopet poiskal, ki ni imel višje želje, ko hoditi po stopinjah svojega Zveličarja. Ta berač je bil Frančišek Asiški.

Stari čas nam je spisal knjigo: liber conformitatum, kjer se navajajo podobnosti in sličnosti iz življenja Zveličarjevega in Frančiškovega na prav slikarski in pesniški način, pa vendar tiči v njih globok pomen in zmisel, na čiger podlagi lahko rečemo:

Sv. Frančišek je buditelj gibanja moderne kulture, in sicer radi tega, ker si je prizadeval hoditi natančno po stopinjah Zveličarja; zakaj, če je kaj, kar ne more biti nikedar nemoderno, je to Bog, Gospod, Zveličar.

Rešitev vseh vprašanj, tudi kulturnih, je v Kristusu. Kultura ni nekaj dovršenega, dokončanega, ampak je razvoj, je pojem, ki obsega vse človeško razgibanje. In če si sedaj predstavljamo ta razvoj kot neko stanje, je kultura višek, ki ga je ravno sedaj dosegel razvoj, in sicer predvsem v duševnem, potem šele v materijelnem oziru. V času pred Kristusom se je vsa kultura majala, vse je goljufalo, kar naj bi bilo višek, cvetje kulture; zakaj manjkalo je jedro, bistvo. Duh je, ki oživlja in ta je manjkal v stari kulturi. Na duhu Kristusovem sloni vsa nova kultura in z ozirom na to kulturo so tako pomenljive besede Pija X.: „Omnia restaurare in Christo: vse prenoviti v Kristusu.“

Seme, ki ga je sejal Kristus, je imelo božjo moč in kjer vpliva božja moč, tam je možno prenovljenje. Kar je človeškega, se obrabi, propade. Koliko genijev je poznal svet pred Kr.! Primerjali so mu Sokrata. Pa še večja nego Sokrat sta bila Azijata Zarathustra in Konfucij. Pa, kaj je ž njihovo kulturo? V razvalinah je ali pa je okostenela; v razvalinah in okostenelosti je višek vsake kulture, katere ne preveva duh božji. Videz napačne, nepristne kulture Bogu odtujenega sveta tako mnoge prevari, mnoge namreč,

ki nimajo lastnega jasnega pogleda, ki se zadovoljujejo le sè zunanostjo. Da niso v preporodu — renaissance — mnogih dobrih, novih misli zamorile in nadvladale (laskave) paganske oblike, ki so znova oživele, je božja Previdnost poslala Frančiška Asiškega.

V času, ko je stala Cerkev na vrhuncu svoje svetne moči, je poklical Bog sv. Frančiška. Moč, ki jo je imela Cerkev takrat, je tudi ravno takrat najbolj potrebovala. Pa ta moč je bila tudi precej nevarna; zakaj ravno tedaj se je najbolj razpasla herezija — krivoverstvo, ki je pod videzom resnice napadlo in razkrilo rane njene svetovne moči. Živa slika v sanjah je bila, ko je videl sv. Oče, kako se je majal Lateran. Pa ni videl samo, kako se je majal Lateran, ampak videl je tudi njega, ki ga je podpiral, videl je berča iz Asiza. Da! Frančišek je bil nova, nenavadna prikazen v onih dneh, in še dandenes pripoznava to novo prikazen cerkvena liturgija: „Novus ordo, nova vita, mundo surgit inaudita“ — nov red, nov način življenja vstaja, nenavaden do sedaj v svetu. „Restauravit lex sancita statum evangelicum“ — prenovil je potrjen zakon prejšnje evangeljsko stanje. Kar je prinesel sv. Frančišek, ni bilo nič drugega ko evangelij Kristusov, novo zasidranje v starem, večnem pristanišču, ki je Kristus. Nove so bile njegove misli, nove ideje in nevarnost ni bila majhna, pa Frančišek je bil napolnjen sè svojim Zveličarjem, sè svojim Kristusom. Vedel je, da je na pravem potu; zato je kot pokoren sin svoje Cerkve stopil pred najvišjega Pastirja in zanj, ki je zasidran v Kristusu, iz čiger korenine je rastel, ni bilo nevarnosti. Z neko, rekel bi sveto naivnostjo, pa tudi z nekoliko sveto samovoljnostjo je šel na delo, sledeč Kristusu, svojemu svetemu vzoru. In zato je njegovo vodilo življenje manjših bratov, spolnjevanje evangelija preprosto, kaker da se samo po sebi razume. Vse to je mogoče le iz njegove zveze sè Zveličarjem, kaker je mogoče le tudi njegovo ogromno delo iz zveze sè Zveličarjem. Na nedosegljiv način je rastel od leta do leta. Tisoči so prihajali in neka nevgnana sila je bila, ki je dala rast drugemu, prevsem pa tretjemu redu, ki je z ideali prvega reda stopil v najvišje kroge lajikov. Ni napačna primera že prej omenjenega prof. Tode: „Kaker stoji v vojnem času močna in izurjena rezervna armada v zaledju za obrambo, tako naj bi deloval tretji red in bil bojevnikom v prvih vrstah — prvemu redu — močna rezervna armada v zaledju.“ Da, lajiki, možje in žene brez razlike, so organizirani v tretjem redu za veliko krščansko kulturno delo, ki ga je imel pred očmi sv. Frančišek, namreč delo za vresničenje in udejstvovanje krščanske misli. Ne samo katoličanstvo na jeziku, ne samo zunanje spolnjevanje dolžnosti, ki jih nalagajo zapovedi, ne! Kulturno delo je to, da začnemo resno sè življenjem v Jezusu Kristusu.

Različne so smeri, ki se pojavljajo pod imenom kulture proti krščanski misli. Materijalistom nasproti moramo uveljaviti energičen povdarek Zveličarjev o vrednosti duše: „Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi?“ Sv. Frančišek je to razumel — z nogami je teptal materijo, da je dal toliko večjo veljavo duši. Naloga tretjega reda je z delovanjem dokazati, da prva kulturna vprašanja, vprašanja pristnega, nepresta-

nega razvoja človeštva niso vprašanja v materialističnem smislu, ampak, da so vsa kulturna vprašanja predvsem duševna vprašanja. Govori se sicer o duši mnogih umetnin, o globokem dušnem vplivu tudi tam, kjer je vera v nesmrtnost že davno umrla. A to ni več „anima christiana“, to je le še šop živcev, na katerega se vpliva. Ker pa kultura živcev in dušna kultura, imamo verski vihar, v katerem se ljudje živčne kulture prav posebno bavijo z verskimi mislimi. Zato je dovolj ljudi, ki so zašli na stranska pota in mislijo, da s temi širijo kulturo, ljudi, katerim je n. pr. božjepotna cerkev v prijazni dolinici ali na zračnem hriščku le toliko vredna, v koliker ji je naklonjena čudovita narava in nje razpoloženje, ne pa zaradi kruha življenja, ki se lomi in deli v njenem obzidju.

Temu nasproti mora vplivati duh asiškega Svetnika. Ni filozofiral, ni bil skolastik, ni bil teoretik, bil je pa velik praktik, ki je pokazal sam človeštvu svojih dni, pa tudi človeštvu naslednjih stoletji po svojih sinovih in hčerah, kaj je življenje v Kristusu in kako bogat je sad takega življenja. To je kulturno delo in to je kulturna naloga in njen pomen v tretjem redu. Če je nova krščanska kultura, kultura z Bogom združenih duš obvladala in nadkrilila laskavo kulturo paganstva, je bilo to le mogoče, ker so prvi kristjani resno zasnovali svoje življenje na podlagi duha Kristusovega. In če hočemo danes zabraniti poplav materijelnosti, če hočemo otresti gole zunanjnosti, ki jemlje pravi zmisel življenja, nam ne pomaga nič drugega, ko vedno in povsod in pod vsakim pogojem resno začeti sè življenjem na podlagi Kristusovega duha. To je bilo in to naj tudi bo kulturno delo tretjega reda.

Po mnenju modernih je obžalovanja vreden, kedor sluša Cerkev, zlasti še, če se da organizirati v tretjem redu. Zdi se jim, da ni več prost, sloboden, da zgubi samega sebe, svojo osebnost. Tako smo mi, česar še najbrže nismo vsi vedeli, po mnenju nam nasprotni strani, uničene ekzistence, uničene osebnosti. Čudno! Ko je umetnik Dürer za svoje največje delo iskal izrazitih osebnosti, ni izbiral med heroji starodavnosti, tudi ne med „nadjudmi“ sedanjosti, izbiral je med onimi, ki so bili najbližji Kristusu, izmed katerih eden (Sv. Pavel) pravi: „Živim, pa ne živim jaz, ampak Kristus živi v meni.“ S tem je že dovolj jasno povedano, da človek v Kristusu ni uničen, ampak da šele sè svojim življenjem v Kristusu postane človek v pravem pomenu besede — s tem se povzpne na vrhunec človečanstva. In kedo je vedel to bolje, ko Frančišek? Z novimi mislimi, z novimi idejami, kot novost sama je stopil v svet in večina ga je v začetku zavrgla. Pa vstrajal je, ni se dal zmotiti, nihče ga ni mogel napotiti iz pristanišča, ki je Kristus, in prišel je do cilja. Bil je povzročitelj preporoda, ker je nasproti vsem uveljavil svoje pravo, in to ne sè silo, ne s teptanjem svojega bližnjega, ampak sè slobodnim razvijanjem moči, sè slobodnim udejstvovanjem misli na podlagi Kristusa in Cerkve, da pomaga človeštvu do pravega kulturnega razvoja. Dal je postave, postavil je načela tako v prvem kakor v tretjem redu, pa s tem ni omejil posameznika, ni zavrl slobodnega razvoja osebnosti. Poskrbel

je le, da podlaga ne visi v zraku, da ima vsak svojo trdno podlago, da sloni na vogelnem kamenu, ki je Kristus.

Na tej podlagi so kulturno delovali veliki tretjeredniki; Naj nekatere omenim: Dante Alighieri, ki je svojo nesmrtno pesem črpal iz teologije in ž njo začrtal svojemu ljudstvu kulturo. Kristof Kolumb, ki ga niso strašili nebotečni valovi, katerega je gnal duh Kristusov na morje in našel je novo zemljo. Garsija Morena, ki je živel, skoro bi rekel, v naših časih in slavno vodil republiko Ekvadorsko. Umril je kot junak in mučenik za vero in domovino z besedami: „Bog ne umrje.“ In kdo mi pove lepši zgled kulturnega pospeševalca v najvišjem smislu, ko je bil veliki tercijar — tretjerednik Leon XIII.?

Tercijarji današnjih dni naj verno sledijo tradicijam svojih prednikov, da bodo pravi kulturni delavci, kulturni bojevniki. Poklicani so v to po svojem vzoru, po zgledu sv. očeta Frančiška. Kulture zunaj Kristusa ni, ni kulturnega razvoja brez izrazitih osebnosti. Največja sreča zemeljskih otrok so osebnosti naslanjajoče se na Kristusa. Te širijo pravo kulturo, ti so od Boga blagoslovljeni kulturni bojevniki. Duh svetnika iz Asisa take upodablja in jih rekrutira iz vseh dežel, iz vseh stanov, majhine in velike, in jih pošilja na delo za krščanski kulturni razvoj. Ta duh se je tekom stoletji izkazal. Bog nam ohrani tega duha, da bo postal kri in meso, da bo postal dejanje, da bo širil kulturo v čast sv. Očaka, v veselje Cerkve, v neprecenljiv blagoslov vesoljnega kulturnega človeštva!

Preč. g. p. provincijal se zahvali mlademu akademiku za lepo zasnovan govor in povdarja, da je on krasen dokaz, da tretji red ni le za „stare ženice“, ampak tudi za krepke in izobražene mladeniče. Nato da besedo dekanu in proštu metliškemu, sedanjemu priorju nemškega viteškega reda, preč. g. p. Valerijanu Učak-u.

Tretji red in moški.

Sedemstoletnica tretjega reda je sedemstoletna zgodovina njegova. Zgodovina, to se pravi dogodki, ki so se vršili pred nami, bi pa bili za nas samo spomini, ako bi iz njih ne zajemali potrebnih naukov za čas in potrebe, v katerih živimo. Sedemstoletno zgodovino ima častitljiva naprava sv. očeta Frančiška za seboj. Skozi sedem dolgih stoletji je mati Cerkev čuvala to ustanovo, jo ohranjevala in jo preustrojevala času primerno, ter jo neprestano priporočala po rimskih papežih vseh časov, priporoča jo tudi v današnjem času in sicer moškim prav enako kaker ženskemu spolu. In jaz menim, da imajo moški tretjeredniki v organizaciji duhovnega cerkvenega življenja vsaj toliko pomena kot ženske, tako da smemo izključno njim posvetiti par trenutkov in sicer tako, da bo imel tudi pretežni del tu navzočih ženskih udov svojo korist od tega.

Marsikaj bi se o tvarini „tretji red in naši moški“ lahko omenilo. Toda, dragi bratje, pri tem predmetu se hočem danes omejiti le na dve praktični točki. Prva trditev, pri kateri mislim, da ne bom prišel prav nič navskriž z resnico, bi bila ta, da je moških v tretjem redu odločno premalo.

Odkod ta pojav? Tretji red je gotovo najstrožja organizacija, ki jo je ustanovila cerkev za lajke med svetom živeče. In ta okolnost se mi zdi že zadosten dokaz, da je tretji red moškimi za strašilo. Sodim, da ima v tem oziru dokazilno moč evangelijski dogodek o mladeniču, ki ga je Gospod povabil, naj se ne zadovolji samo z izpolnjevanjem božjih zapovedi, ampak naj se oklene tudi njegovih nasvetov. Mladenič se je prestrašil Gospodovega vabila. Možje! Za vas velja tretji red kot strašilo, ker mislite, da zahteva preveč od vas. Tako mišljenje ni prav nič moško, ker se straši samo navidezni in le deloma resničnih težkoč. Nepoznanje tretjega reda in ustroja te cerkvene organizacije vlada med nami. Vprašam vas, dragi bratje, kedo pa zna povedati kaj objektivnega o tretjem redu razen vas tretjerednikov, ki ste raztreseni po posameznih župnijah — in na žalost bodi povedano: celo v naših katoliških krogih se spogledujejo z nekim pomilovanjem, ko se govori o tej ustanovi. Poleg nepoznanja čudovitega ustroja tretjega reda pa pride še druga točka v poštev, bodimo kar odkritosrčni. V naših krogih manjka tudi duha prave agitacije za razširjanje naše misli med moškimi. Ali mar ni res, da se najbolj dobro počutimo, ako nas ves svet pusti pri miru, kar se tiče tega. Ali ni naš katoliški greh presplošen, da tudi mi puščamo najraje ljudi pri miru, kedar se je treba potegniti za našo stvar? Vprašanje: Kako bi bilo temu odpomoči? Kako bi bilo možno dvigniti število moških tretjerednikov po naših župnijah? Pred kratkim sem govoril z duhovnim tovarišem o tem vprašanju in g. tovariš mi je dal odgovor: Edino sredstvo za to so duhovne vaje za moške. O tem sem še sam razmišljal in prišel do zaključka, da bo res tako. Kajti duhovne vaje so že same na sebi agitacija; poleg agitacije pa najbolj zanesljiva orientacija v katoliškem mišljenju; duhovne vaje posvetijo kot blisk ter prinese v dušo luč in spoznanje, da je vse ničevno in vse prazno, kar ne služi zveličanju naših duš, in da je vse tem večje važnosti, s čim večjo gotovostjo dovede do tega cilja.

Iz teh dveh razlogov so v resnici duhovne vaje, če ne edino, pa gotovo najbolj izdatno sredstvo, da se število moških tretjerednikov dvigne v naših župnijah. Iz tega sledi: Možje tretjeredniki! Stopite pred svoje duhovne voditelje in jih prosite, naj napravijo ali preskrbe, če ne vsako leto, pa z gotovostjo vsako drugo leto, duhovne vaje, ki bodo dostopne vsem moškimi, ki pa jih priredi tretji red.

Žene, tretjerednice, tudi ve boste kot zakonske družice lahko povečale število moških tretjerednikov; ne morda sè vsiljivostjo, ki ne bi bila na mestu, temveč sè življenjem svojim, s čednostnim življenjem, ki se sklada s pravili vašega sv. vodila, sè življenjem, ki prisili moža v družini ne samo k ljubezni do tebe, ampak naravnost k občudovanju tvojega življenja. Potem treba le še na pravem mestu prave besede, pa boste možje in žene, sinovi in hčere sv. Frančiška. Žene! skrbite zato, da bo živel v vas duh tretjega reda, da bo veliko sv. Elizabet med vami!

Dostavljam še drugo misel: ne samo, da nas je premalo, morda smo tudi premalo dobri. Vse življenje naše bi moralo zajemati svojo moč iz

žive vere, tako, da bi slonelo vse naše življenje na verskih načelih, tako da bi bil Jezus luč našega življenja, da bi nas vodil njegov duh in njegova milost, da bi z veseljem storili vsikedar to, kar vera in vodilo od nas zahtevata in da ne bi storili ničesar, kar vera prepoveduje; da bi se sončili na božjem soncu, da bi po božjem soncu Kristusu vravnali vse svoje korake, da bi hodili po potu božjih in cerkvenih zapovedi in se nikedar ne drznili predstavljati teh mejnikov, da bi vse težave tožili Jezusu, da bi mu razkrivali grešne rane svoje kot Magdalena pri večkratni spovedi in bi radi pri sv. obhajilu počivali na njegovem Srcu, kaker sv. Janez. Glejte, duha takega življenja je položil sv. Frančišek v svoje tretjeredno vodilo, in čudno — prvi, ki se ga je oprijel, je bil mož, ne žena. Možje tretjeredniki! Vprašam vas: S kakšno vnemo in kakšno dolžnostjo izpolnujete vodilo tretjega reda. Ako danes izgublja Cerkev med nami tla, potem to ni samo dokaz, da se nasprotniki organizirajo zoper nas v hudobijo, ampak je to tudi dokaz, da smo mi tudi sami na sebi premalo dobri. Manjka nam onega duha, kateremu pripisuje sv. Cerkev še danes moč, da prerodi vse človeštvo, onega duha žive krščanske vere, absolutne pokorščine do matere sv. Cerkve, duha ponižnosti, prave miroljubnosti in dejanske kršč. ljubezni. Po teh načelih moremo še dandenes človeški družbi pomagati. Zato rečem: Dragi tretjeredniki! Dvignite se ob sedemstoletnem jubileju in sklenite trdno, da poživate vnemo in doslednost v udejstvovanju duha sv. Frančiška, bodisi v zasebnem, bodisi v javnem življenju.

V ta namen je najprej treba, da poglobite v sebi duhovno življenje, v to je potrebna šola; ta šola je za Vas vsakraten reden shod in sestanek, kateremu se ne smete brez opravičenega vzroka nikedar odtegovati. Za prenovitev duhovnega življenja pa je predvsem potrebno tudi premišljevanje, molitev in branje nabožnih knjig. Jemljite v roko „Cvetje“, saj je poznate, a skrbite, da pri samem cvetju ne ostane, ampak da bo to cvetje tudi sadu rodilo. Z grozo opazamo, kako raste na eni strani uboštvo in zapuščenost, na drugi strani pa se nabira in steka kapital. V tej drugi vrsti za vas ni prostora, dragi tretjeredniki; dokler bi bil v vaših rokah en sam krivičen vinar, toliko časa ne bi bili in ne morete biti vredni sinovi sv. Frančiška. Omejite nadalje v sebi uživanje tudi dovoljenih stvari n. pr. vina in tobaka, in za sodbo tega sveta se nikedar ne zmenite, kajti svet je in ostane Kristusu nasproten.

V bistvu sem hotel torej povdarjati samo te dve točki. Mimogrede samo še dve opazki: Možje tretjeredniki, ki ste se že postarali v svojem poklicu in ki ne morete drugače udejstvovati duha sv. Frančiška nego z molitvijo, prosim vas, da vstrajate na svojem mestu. Kedor tudi ničesar drugega storiti ne more, nego da dobro moli, stori svojo dolžnost. Ves trud ni nič, če ne rosi nanj božji blagoslov. Možje tretjeredniki, ne pustite se smešiti v poklicu molitve; zahtevajte zase prostost, da smete slobodno moliti kot puščate vi prostost drugim. Možje tretjeredniki! še ena opazka: po večini ste družinski očetje. Tam kjer vlada v vaših družinah enoten duh sv. Frančiška, tam morate skrbeti, da se posveti vsa družina sv. Frančišku. Nekedo je rekel: „Družinski oče je v toliko dober, v koliker izpolnuje dol-

žnosti do žene in otrok", jaz pa pristavim: ako imaš ženo svojega mišljenja na strani, si le takrat pravi tretjerednik, če napraviš tretjeredniško celo svojo družino.

Končam. — Taki možje, ki razsvetljeni po sv. Duhu vidijo naprej, nam obetajo, da pride, morda, ne čez dolgo časa renesansa verskega življenja. Oh da bi prišla kmalu! Sedemstoletni jubilej naj bi k tej renesansi pripomogel! Vi, možje tretjeredniki, delajte na to, da se bo vaše število dvignilo in da boste na znotraj vtrjeni pripomogli k tej renesansi verskega življenja.

* * *

Preč. g. p. provincijal se preč. g. govorniku lepo zahvali in izrazi misel: Da bi bili slišali ta govor vsi možje, potem bi drugače mislili in govorili o tretjem redu. Po navadi vidijo možje na tretjerednem življenju same strahove in težave, češ kako jim bo mogoče nositi škapulir, pas, moliti itd., pa ne pomislijo na velike duhovne milosti, ki se jim dele dan na dan v tretjem redu. Kako veseli in hvaležni bi morali biti, če se jim ponuja roka v pravem času, da se jim ne bo bati na zadnjo uro. In če odpro možje resnici svoja ušesa in srce, o kako so potem blagi in zadovoljni. Zelo bi bilo želeti, da bi v naših družinah ne bile tretjerednice, le žene, ampak da bi bili tretjeredniki tudi možje in da bi po njegovem zgledu ravnali tudi otroci. Dragi bratje! Z nekim strahom in upom sem pričakoval tega dne; bal sem se da bi utegnila biti udeležba mož na tem shodu premajhna, a vendar vas je precej lepo število. Zato skrbite vi, ki ste tukaj, da zacvete tretji red tudi med vami.

Na to povabi p. komisar na oder moža iz Prekmurja, ker mu je preč. p. provincijal dovolil, da sme povedati kar ima na srcu. Prekmurec iz tretjega reda spregovori o poglavitni čednosti tretjerednikov, o ljubezni, ki ne pozna ne teme, ne gorja, ne težav, ne sile, ki je ne omejujejo ne gore, ne doline; ona premaga vse. Ta ljubezen — pravi — je tudi njega gnala na ta shod in ni mu žal, da je prišel. Na koncu spodbuja sobrate k zvesti službi Gospodovi v tretjem redu, ker „nas bo Kristus tembolj gotovo sodnji dan postavil na desno stran, čimbolj natančno bomo izpolnjevali vodilo tretjega reda.“

Preč. p. provincijal pohvali Prekmurca in izrazi svoje veselje nad tem, da je napravil mož v teh razmerah tako dolgo pot ter pravi, da je videl prekmurske tretjerednike v lepem številu na orlovskem taboru in se raduje, da ima Prekmurje lepo število dobrih tretjerednikov. — Na to je nastopil upravitelj župnije, predstojnik samostana na Viču in definitor provincije p. Teodor Tavčar ter razvija lepe misli v poljudnih besedah o Frančiškovem krščanskem in o modernem komunizmu.

Komunizem in tretji red.

Ko smo ob volitvah v ustavotvorno skupščino zvedeli za izid po raznih krajih, smo se nehote vprašali: Odkod toliko komunističnih glasov, odkod stranka komunistov. Tega nismo pričakovali; marsikedo ni niti prav vedel,

kaj je komunizem, kaj hočejo komunisti. Resnica je in zgodovina nam to potrjuje, da se po vsaki vojski pričinja na eni strani kopičiti neizmerno bogastvo, na drugi strani pa rasti uboštvo in pomanjkanje ter iz tega izvirajoča nezadovoljnost. In ker človek na tej zemlji, v tem umrljivem telesu navadno pred vsem misli bolj na telesne, kaker na dušne potrebe, potem ni čudno, zakaj danes toliko ljudi dirja za komunisti; nezadovoljna masa je to, ki od njih upa najbolj korenite socialne reforme v materijelnem oziru. Sicer pa komunizem ni nov. Že prvi kristijani so bili neke vrste komunisti, kaker nam kaže sv. pismo. Komunistična načela pomešana s krivoverskimi nauki so razširjali tudi Albinžani in Valdenci. Pred 700 leti je sè svojim življenjem — torej v dejanju — učil komunizem sv. Frančišek Asiški ter ga postavil za podlago svojih treh redov, komunizem, ki je pravi vzor krščanstva. Poglejmo ta Frančiškov krščanski komunizem v nasprotju z modernim komunizmom, ki je danes tisočerin zmešal glave.

Kaj je komunizem? Kaj hočejo doseči komunisti? Sedanjih komunistov glavne zahteve so: Ljudje na svetu naj imajo vsi jednake pravice. Kar imajo bogati preveč, naj dobijo ubogi. Vse premoženje naj bo skupna last (n. pr. državna) in preneha naj vsaka zasebna lastnina. Vsi ljudje naj delajo, in od svojega dela naj živijo. Slehrni človek naj ima mesečno recimo 4000 K plače, na koncu leta mu sme ostati 10.000 kron in nič več; vse drugo, kar si kedo prihrani, naj gre v skupno n. pr. državno blagajno. Kratko rečeno: Namesto tisoč in tisoč malih zasebnih podjetji, naj bi bilo eno veliko skupno podjetje, pri katerem so vsi delavci tudi skupni lastniki. Vsako nadaljno izkoriščanje ljudi po kapitalu naj bi bilo na ta način izključeno.

V verskem oziru moderni komunist nima vere v Boga, tudi ne veruje v posmrtno življenje, še manj na kako plačilo po smrti. Vsled tega je njemu uboštvo, pomanjkanje največje zlo na svetu; vsled tega si hoče tukaj ustanoviti koliker mogoče udobno življenje, raj hoče imeti na zemlji, četudi na škodo družih. Ker pa mirnim potom tega ne more doseči, zato skuša sè železno pestjo razdrobiti obstoječi družabni red in na njega razvalinah ustanoviti komunistični raj.

Ne trdim, da komunisti nimajo marsikaj prav. Že pred vojsko je bila razlika mej bogastvom in uboštvom prevelika, mej vojsko in po vojski se je pa ta razlika še neizmerno povečala. Zakaj naj bi nekateri sedeli na kupih denarja, drugi bi pa ne imeli niti najpotrebnišega za življenje? —

V splošnem so zahteve komunizma že vsled človeške narave neizpeljive. Popolna enakost ne bo nikedar mogoča. „Uboge bote imeli vedno mej seboj,“ so Kristusove besede. Sicer pa že materijalistično naziranje komunistov deli človeški rod v tabor gospodov in hlapcev, ker pušča človeku vso prostost. To je nujna in neizogibna posledica vsakega svetovnega naziranja, ki pozna človeka samo na zemlji. O tem priča vsa zgodovina.

Glavni vir moramo pred vsem iskati v nenasitni sebičnosti, v velikem pohlepu po denarju in v nevgnanem hrepenenju po vživanju.

Popolnoma drugačni pa so viri krščanskega komunizma. Kedor ima premoženje, skuša ž njim pomagati tistim, ki ga nimajo. Glavni vir krščan-

skega komunizma je torej ljubezen, tista ljubezen, ki se je vidno prikazala na zemlji v Sinu božjem. Sin božji, Jezus Kristus, je prinesel krščanski komunizem na svet. Sam neizmerno bogat in srečen, obogati in osreči ubogega človeka ter da zanj v nesebični in požrtvovalni ljubezni vse, prav vse do zadnje kaplje svoje krvi.

Sv. Frančišku je bil Kristus vzor; tega je v vsem posnemal. Sam premožen, uglednega meščana sin, je razdelil svoje premoženje mej uboge ter je sè strastno ljubeznijo objel uboštvo kot svojo najlepšo nevesto. Živel je v času, ki je bil današnjim razmeram v marisičem podoben. Na eni strani veliko razkošje, na drugi beda in pomanjkanje. Toda vedel je, da vse naredbe za izboljšanje razmer ne bodo imele trajne veljave, če se tudi ljudje sami ne izpremenijo; zato seže Frančišek prav do korenine. Človeka in njegovo življenje presoja z ozirom na večnost. On vzdigne klic po preprostosti, nauk, ki je sicer silno star, pa vedno nov. On govori o dolžnostih človekovih, ne o pravicah in potrebah, ne kaj vse človek mora doseči, kar se danes tako pogosto ponavlja. On pokaže svetu, da je človek tem srečniji, čim manj potreb ima. Ker pa ve, da beseda sama malo izda, zato živi sam preprosto v najpopolniji meri. Vpričo škofa in velike množice ljudstva izroči svojo obleko lastnemu očetu nazaj z besedami: „Zdaj lahko rečem: Oče naš, kateri si v nebesih“. Od tedaj dalje zahteva Frančišek zelo malo od sveta; zadovolji se z najpotrebnejšim. Ako sreča ubožca na cesti, mu da ves svoj denar. Ko nima več denarja, mu da svoje pokrivalo, svoj plašč; ko tega več nima, da svojo spodnjo obleko; ko pride uboga žena prosit v samostan miloščino, ji da ves kruh, kar ga najde v shrambi.

Če sedaj v takih razmerah živeč asiški ubožec povzdigne svoj glas in uči preprostost, skromnost in ljubezen do bližnjega, mu ni treba mnogo besed; njegov lastni zgled vleče bolj in sega globokeje, kakor bi to mogla storiti najbolj pretresljiva pridiga. Zato ni čuda, da tisoči in deset tisoči zapuščajo vse, kar imajo in hodijo za njim. Tak zgled skromnega življenja vpliva na bogate in uboge. Bogatim kaže, da bogastvo ni vse, da prinese pravo in trajno srečo le odpoved od njega. Uboge pa uči, da uboštvo in pomanjkanje ni največja nesreča, marveč je tistim, ki je prav prenašajo, vir najslajšega veselja. To je Frančiškov, to je krščanski komunizem, — komunizem ljubezni, ne sovraštva. Na ta komunizem je sv. Frančišek postavil svoje tri redove. Svoje brate je imenoval „minores“ t. j. manjše. Zato smemo sklepati, da bi bil Frančišek, če bi danes ustanovil frančiškanski red, brez dvojbe imenoval svoje brate komuniste, kar frančiškani tudi so v najplemenitejšem pomenu besede. Ako je bil Frančišek pred vsem prijatelj ubogih in proletarcev, vendar ni bil sovražnik bogatinov in kapitalistov, kakor so moderni komunisti. Razmerje mej ubožci in bogatini je gledal z verskega stališča. „Bogatini so naši bratje“ — je imel navado reči, — „ker nas je Bog vse vstvaril, naši gospodje so, ker nam pomagajo delati pokoro s tem, da nam dajejo, kar potrebujemo za življenje.“

Najlepši je ta krščanski Frančiškov komunizem — ta misel bratovstva mej bogatimi in ubogimi uresničena v tretjem Frančiškovem redu. Celo vo-

dilo tretjega reda je prežeto z načeli krščanskega komunizma. Preprosta noša in obleka, zmerno uživanje jedi in pijače, post, ali ne priporočajo vsi ti oddelki vodila preprostosti in skromnosti, gojenje mejsebojne ljubezni in ljubezni do drugih, da naj vsak po svoji moči daje miloščino, s katero se podpirajo ubožniši udje, ali niso to najvažnije zahteve krščanskega komunizma? — Da! V tretjem redu, ki spremeni krasen salon v celico in palačo v cerkev, tu si podajajo roke bogati in ubogi, vsi napolnjeni s Frančiškovim duhom. Bogati podpirajo uboge, ubogi pa nosijo breme uboštva udano. Prvi si služijo plačilo z miloščino, drugi s potrpežljivostjo, obojni so pa polni notranjega miru in veselja.

Moderni komunizem ne prinaša tega miru in zadovoljnosti. Njemu sledi prekletstvo stotisočev. Kako strašno je divjal ta moderni komunizem pod imenom boljševizem na Ruskem, vam je znano. Nad 30 milijonov ljudi je bilo umorjenih v nekaj mesecih. Niti pedi zemlje ni nihče smel imenovati svoje. Sto milijonsko državo je pahnil v popolno propast. Nič boljše ni bilo za časa komunistične vlade na Ogrskem. Na tisoče nedolžnih ljudi so komunistični voditelji zaprli, pretepali in mnoge tudi umorili. V 134. dneh komunistične vlade je bilo narodno premoženje oškodovano za 5 milijard kron. Kri, jok, solze, pogorišča, razvaline, opustošeno družinsko življenje, to so sledovi, katere pušča za seboj moderni komunizem na svojem strašnem pohodu skozi dežele kulturnih narodov.

Nasprotno pa krščanski komunizem, ki ga je sè svojim življenjem učil sv. Frančišek, prinaša največji blagoslov. Pač se tudi tu potoči marsikatera solza, pa te so solze ginjenja in hvaležnosti za dobroto. Tudi tu se zmanjša marsikatero premoženje, a zmanjša se prostovoljno in iz ljubezni do terpečega bližnjega.

Koliko notranjega pravega veselja, koliko miru in kakšno spremembo je rodil ta Frančiškov komunizem! Že v njegovi dobi (v 13. stoletju) se je zdelo, da so se po njegovem prizadevanju vrnili apostolski časi, časi, v katerih so kristjani vse svoje premoženje dali apostolom, da so ti delili ubožnim. Njegov duh pa živi skozi stoletja dalje v njegovih treh redovih, posebno v tretjem redu, ki ima danes ob 700 letnici vsled enako žalostnih časovnih razmer gotovo to prevažno nalogo, da prekvasi svet, razdeljen v dva tabora, ki si z gnjevom in sovraštvom stojita nasproti, z duhom Frančiškovim, z duhom skromnosti, preprostosti, samoodpovedi in ljubezni ali kratko rečeno, s krščanskim komunizmom. Tretjeredniki! Zavedajte se te svoje važne naloge in vršite jo vsak v svojem delokrogu. Pomnite pa, da se pred vsem celo življenje mora vjemati z načeli krščanskega komunizma. Sv. Frančišku je bilo lahko vplivati na druge, zakaj vsaka njegova beseda je našla potrdilo in dokaz v njegovem življenju. Tega nam mnogokrat manjka, zato nam je težko hoditi po poti, ki nam jo kaže njegov zgled.

Kedo bo govoril o dolžnostih nas vseh do bližnjega in družbe, če pa so naša srca polna zahtev? Kedo bo priporočal delo, če se mu pa sam najraje izogiba, ter ga naprti svojemu bratu kjerkoli le more? Kedo bo z uspehom oznanjeval samoodpoved, skromnost, morda celo uboštvo, če pa je njegovo

srce polno pohlepa po blagu in uživanju in — če njegovo življenje pobija njegove besede? Kedo bi gojil slogo in ljubezen mej stanovi, če je pa sam neizprosni sovražnik vsakega, kedor bi ga omejeval v brezmejnem kopičenju tvarnih dobrin? —

Jasno je torej, da potrebujemo ljudi, ki živijo po načelih in naukih pravega krščanskega komunizma. Pri sebi, v svoji notranjosti, moramo najprej začeti, še le potem bomo mogli vplivati tudi na druge. Kratko rečeno: Sè zgleodom je učil sv. Frančišek, sè zgleodom učimo tudi mi. Frančiškov krščanski komunizem ni nauk, ki bi se dal učiti na vseučiliški stolici, marveč je kos življenja in le tisti, ki ga udejstvuje sam na sebi, ga bo mogel učiti z uspehom tudi druge.

* * *

G. predsednik se zahvali za poljudno razpravo. Ker nima nihče kaj povedati ali predlagati, raztolmači sliko, ki jo je narisal akademični slikar p. Blaž Ferčnik kot spominik na 700letnico: Svet je preboden z dolgim mečem po kruti vojski. Dva se bojujeta zanj v tej zmedi in bolečini. Na eni strani ga vleče hudobec z verigo, na drugi strani pa sv. Frančišek z rahlo vezjo ljubezni in pasom tretjega reda in moli Boga, da bi se svet vrnil nazaj k njemu; res nekaj lepega in primernega. — Za sklep ima p. komisar še nekaj na srcu.

P. komisar: Dopoldansko zborovanje je sedaj zaključeno. Popoldne ob dveh pa je zborovanje odbornikov; povabljeni ste vsi brez izjeme. Ob 5. pa je zborovanje za ljubljanske tretjerednike in vabljeni ste, da se ga udeležite v obilnem številu.

Na to so vsi skupno molili angeljsko pozdravljenje.

* * *

Ob 2. uri popoldne otvori p. komisar zborovanje odbornikov in odbornic. Po kratkem nagovoru prosi tajnika ljubljanske skupščine, prokurista deželne banke g. Iv. Hočevarja, naj predava o organizaciji tretjega reda.

Organizacija tretjega reda.

Vodstvo tretjega reda ljubljanske skupščine mi je dalo nalogo, naj ob priliki zborovanja odborov prevzamem referat o organizaciji tretjega reda. Ker nam je pa čas za to zborovanje tako pičlo odmerjen, zato se bode te morali cenj. navzoči zadovoljiti s tem, da Vam v glavnih obrisih povem, kako so in kako naj bodo organizirani tretjeredniki v mestih in po deželi. (Natančniša razlaga organizacije III. reda glej Cvetje, zv. 9.—10. 1920.)

Vsaka družba in društvo, bodisi gospodarskega ali prosvetnega značaja, mora biti prav urejena, ako se hoče razvijati, napredovati, in s tem svojim članom koristiti; tako je tudi potrebno, da so člani tretjega reda organizirani po svojih skupščinah, posamezne skupščine naj bi bile združene

v samostanskih skupinah, samostanske pa imajo stik in gonilno silo in podporo v predstojnikih provincije.

Ako bi vsak član tretjega reda hotel živeti, ne da bi pripadal kaki skupščini, bilo bi zanj nevarno; nobenega ne bi imel, ki bi ga budil, lepih zgledov sobratov bi pogrešal, v dušnem oziru ne bi napredoval, polagoma bi zgubil zmisel za tretjeredno življenje — usahnil bi. Skupščina naj bi se ustanovila v vseh tistih krajih, kjer živi vsaj 20—30 tretjerednikov, ki so bili pravilno sprejeti v tretji red. V takih slučajih naj bi se obrnili tretjeredniki do svojega dušnega pastirja in ta na najbližji samostan prvega reda, od koder bi dobili natančnije navodilo za ustanovitev tretjeredne skupščine.

Ko se je skupščina ustanovila, je predvsem treba skrbeti za to, da ima dobrega in vnetega voditelja, kateri se ne bi strašil ne truda ne žrtev. Nato naj se izvoli odbor, kateri obstoji iz prednika in njegovega namestnika, blagajnika in tajnika ter odbornikov.

Število odbornikov naj se določi po številu tretjerednih članov. Isto velja tudi za ženske odbore, kateri istotako izvoli svojo prednico in nje namestnico, blagajničarko in tajnico ter odbornice. Nadaljne službe pri skupščinah so še: učitelj novincev in učiteljica novink. Po navadi opravlja službo učitelja novincev voditelj sam. Največje važnosti za razvoj skupščine je, da ima dobrega učitelja novincev, ker le iz novincev, vzgojenih v duhu sv. Frančiška, je obstoj in napredek skupščine odvisen. Važno nalogo pri skupščini imajo tudi zaupniki in zaupnice, to pa zlasti v mestih.

Voditelj ima sledeče naloge: Skrbeti mora v prvi vrsti za dober naraščaj, nove člane po prestanem letu preizkušnje pripuščati k obljubam, sklicevati redne mesečne in po potrebi tudi izredne shode. Shodi naj se vršijo javno, vsebina govora naj ne bode splošna, ampak naj se obravnava po posamezne točke, bodisi iz vodila III. reda, ali iz duhovnega življenja ter iz življenja svetnikov tretjega reda. Nadalje mora skrbeti za druge pobožne vaje, kaker so letne duhovne vaje, devetdnevnice itd. Podeljuje papežev blagoslov in vesoljno odvezo in vodi odborne seje. V splošnem mora imeti natančen pregled vseh članov in naj tudi ve, kako žive in kako izpolnjujejo vodilo.

Prednik in prednica so izvolljo za dobo treh let, kaker tudi ostali odbor. Paziti morata, da vsi izročeno jim službo vestno vršijo in da živijo vsi člani po vodilu tretjega reda in da dajeta sama sè svojim življenjem dober zgled. Naj obiščeta bolne tovariše, oz. tovarišice, naj sporočita pravočasno slučaj smrti, da se zamorejo pogreba člani udeležiti. V splošnem zastopata skupščino med svetom.

Tajnik in tajnica vodita zapisnik udov, če tega ne stori voditelj sam. Vodita zapisnike mesečnih sej in vse v tajniški delokrog spadajoče posle.

Blagajnik in blagajničarka. Ta sprejemata in zapisujeta darove in miloščine, kakor tudi razdeljene podpore in druge potrebščine, ki se tičejo skupščine. Blagajniška knjiga bodi vedno v redu, tako da se lahko vsak čas odbor prepriča o premoženjskem stanju.

Odborniki, katerih število naj se ravna po številu članov, se morajo udeleževati odborovih sej ter se s svojimi nasveti pomagati skupščini in sodelovati po svojih močeh. Ako ima skupščina lastno knjižnico, naj nastavi knjižničarja, kateri vodi zapiske vseh knjig, nadalje evidenco o izposojenih in povrnjenih, skrbeti mora, da se iste pravočasno vrnejo. Skupščine, katere še nimajo knjižnic, naj po noči skrbе, da se iste kmalu ustanove, in da skrbе za dobro berivo svojih članov.

Važno nalogo imajo tudi zaupniki in zaupnice zlasti po mestih, ker se tretjeredniki med seboj ne poznajo tako natančno, kakor po deželi. Vsled tega naj se izvoli za vsaki okraj in za posamezne ulice zaupniki in zaupnice, kateri naj obveščajo tretjerednike o izrednih cerkvenih pobožnostih, o pogrebu umrlega člana itd. Nadalje poročajo pravočasno slučaj bolezni, ali pa kako drugo potrebo tretjerednikov, voditelju naj sporočejo, ako so zapazili pri kakem članu, da kvari ugled skupščine sè slabimi življenjem, katerega naj opozori, oz. ga po trikratnem brezuspešnem opominu voditelj izključi iz skupščine.

Bolničar skrbi, da se bolni tretjeredni bratje in sestre obišejo in po možnosti potrebni podpro iz družbene blagajne. Zlasti v mestih je ta služba velike važnosti.

Tako obširen odbor s postranskimi zlužbami je priporočljiv za mesta in večje skupščine po deželi. Manjše skupščine pa naj se zadovoljijo z ožjim odborom, to pa vsled tega, ker je pri manjši skupščini pregled tretjerednih članov lažji. Vsak, kedor je prevzel kako službo, naj se dobro zaveda svoje dolžnosti in vrši naložena mu dela z veseljem v prospeh skupščine.

V odbor naj se volijo taki člani, ki vodilo dobro poznajo in izpolnjujejo in so zmožni izpolnjevati dolžnosti posameznih služb. Volijo naj se ne samo mladi člani, pa tudi ne samo stari. Odborniki in odbornice naj se udeležujejo sej, katere sklicuje voditelj, ali pa prednik in prednica z voditeljevim dovoljenjem, in naj skušajo storjene sklepe odborovih sej ne samo zapisati, ampak jih tudi dejansko izvrševati.

Če zdaj vse še enkrat na kratko ponovim, moram reči, da je organizacija tretjega reda izvrstno urejena v vodilu. Najvišji predstojnik celega tretjega reda je p. general frančiškanskega, oziroma kapucinskega ali minoritskega reda za celi svet. Za posamezne provincije je predstojnik p. provincijal, za okrožja posameznih samostanov je samostanski predstojnik ali p. gvardijan, oziroma voditelj, katerega nastavlja provincijalni kapitelj. Pri nas imamo navadno voditelje, ki imajo vse pravice in dolžnosti voditelja tretjega reda. Ta ima, kakor sem že v začetku omenil, duhovno vodstvo skupščine, zunanje zadeve tretjega reda pa odbor.

* * *

P. komisar se zahvali za lep, potreben in podučen govor, vpraša, če želi kedo še kakega pojasnila, ali če želi kedo kaj pripomniti. Ker se nihče ne oglasi, predava p. Salvator o napakah pri tretjerednih odborih.

Mej tem pridejo na oder preč. p. provincijal z nekaterimi gospodi in gre od vseh pozdravljen namesto predsednika. Po končanem predavanju o na pakah se oglasi ena odbornica in pravi, da je več udov, ki še nimajo obljub, druge zaradi vesoljnih odvez, ki jih ne dobivajo itd. Škofjeloški tajnik Dolinar opozori na premajhno odločnost odbornic, ki so navadno zadovoljne brezpogojno sè vsakim predlogom, ki ga stavi g. voditelj, ne da bi ga tudi opozorile na nedostatke, ki jih opazijo same.

Preč. p. provincijal in p. komisar sta zabeležila želje posameznih tretjerednic, da se ob priliki po možnosti izvrše. Preč. g. provincijal pohvali člane odborov in jih spodbuja k nadaljnemu pridnemu delu v prospeh tretjega reda.

* * *

Ob 4. uri popoldne mesečni shod v cerkvi.

Govoril je definator provincije, p. Regalat Čebulj o sv. Frančišku ko možu „katoliškem in apostolskem“. Na to so bile pete litanije Matere božje, zahvalna pesem in papežev blagoslov.

Ob 5. uri popoldne se je nadaljevalo v Unionovi dvorani zborovanje namenjeno pred vsem za ljubljanske tretjerednike, ki dopoldne niso mogli priti. Udeležili so se ga pa tudi tretjeredniki družih župnij, ki so bili še ostali v Ljubljani.

Preč. p. provincijal: Najprej bomo zaključili še dopoldansko zborovanje. Kot zadnja točka pride na vrsto referat g. davčnega nadupravitelja Karola Pirca.

Karitativno delo tretjega reda.

Pot, po kateri je najti izhòd iz žalostnih današnjih blođenj je ljubezen.

Ta ljubezen, večkrat imenovana s tujo besedo „karitas“ (odtod „karitativno“ delo) je temelj družabnega življenja, neizčrpljiv vir največjih dobrot za vse trepeče ljudstvo, za uboge, bolne, zapuščene in pomoči potrebne.

Moderni svet sicer odreka krščanstvu zmožnost rešitve socialnega vprašanja, ker napačno misli, da je uboštvo le slučajno socialno zlo, ki se da popraviti z družabnimi reformami.

Vender pa vidimo na današnjih dogodkih, da bi take sè silo izzване reforme, ki so božjim postavam nasprotne, prinesle celemu človeštvu le največje gorje.

Le prosto se razvijajoča krščanska ljubezen nas zamore zopet približati. Take ljubezni pa današnji od krščanstva odtujeni svet ni sposoben. Ta ljubezen je cvetela in še cvete le na temelju sv. evangelija.

Moderno človekoljubje pozna le altruizem, ne pa karitas, in tu tiči vse nasprotje.

Dokler gledamo človeka v naravni luči pameti, nas vse od njega odvrta. Toliko telesne in duševne zanemarjenosti, toliko nesnage in gorja, toposti, insurovosti, pregrehe in zločinstva, nehvaležnosti in sovraštva! Ta-

cega človeka se ni mogoče okleniti sè vzvišeno, sveto, požrtvovalno, neumorno ljubeznijo!

Vender pa nam je Jezus to zapovedal in omogočil. Pokril je namreč vso bedo človeštva in razlil nad njim nadnaravno lepoto. Pokazal je, da je človek, tudi najzadnji — nesmrten duh. Še več! Pokazal je, da je božje delo — ustvarjen, da služi Stvarniku. Še več! — On je duša, nad katero je razlita kri Odrešenikova, ki jo je blagoslovila in posvetila v tempelj božji. — Tako zazremo človeka v svitu božje luči in vidimo Jezusa Kristusa v poslednjem naših bratov.

Človek, poprej skrajno zaničevan, je postal ud Jezusovega telesa, predmet spoštovanja in ljubezni.

Od tod prihaja tista medsebojna ljubezen kristijanov v apostolskem času, ki je celo pagane navdajala z občudovanjem. Odtod je črpal tudi naš sv. oče Frančišek ono, le njemu lastno, vse ljudi obsegajočo ljubezen, da je zamogel na smrtni postelji reči: „Blagoslavljam vse brate, koliker morem in bolj kot premorem.“ —

Ta Frančiškov duh navdaja tudi vodilo tretjega reda, posebno, ko nam zapoveduje: „Marljivo naj gojijo blagovoljno ljubezen med seboj in do drugih ter naj skrbe, kjer jim je mogoče, da se poravnajo prepiri.“

Da je ta duh preveval vedno tretjerednike, nam svedoči 700 letna zgodovina tretjega reda.

Naj le omenim sv. Roka, ki je stregel kužnim; našo patrono sv. Elizabeto, ki je žrtvovala ubogim vse svoje premoženje. In pa Katarino Kosačo, zadnjo bosensko kraljico, katero je sam papež Sikst IV. sprejel v tretji red, in ki je do zadnjega vinarja žrtvovala svoje premoženje revežem. Tretji red je bil predhodnik sv. Vincencija Pavlanskega, ki je bil tudi tretjerednik. In če omenjamo oskrbo ubogih, zamoremo zopet trditi, da je tretji red pripravil pot Vincencijevim konferencam. Tretjerednik Jakob Kastel-pijeve je dal celo življenje iz ljubezni do ubozih. Da se preveč ne oddaljim, omenim le še ime apostola mladine iz novejšje dobe Don Boska, ki je zapisan na častnem mestu zgodovine tretjega reda.

Kar so si šтели naši predniki v sv. dolžnost, tega tudi mi, dragi tretjeredniki, ne smemo opustiti. Tudi mi se hočemo posvetiti krščanski ljubezni do bližnjega, stopiti v človeško družbo tako rekoč „v sredo med oba nasprotujoča si tabora“ mogotcev bogatinov — in ubožcev trpinov. Bodimo most mej kapitalisti in proletarci; lajšajmo gorje teh, mehčajmo srca onih.

Kako naj se to zgodi, vam bom skušal povedati.

Pred več leti sem si ogledal neko pokopavališče. Ko hodim od groba do groba, mi pride nasproti stara ženica in pravi: „Kajne koliko mrličev? In jaz sem vsem stala na strani v njih poslednji uri!“ —

„Ni mogoče!“ odvrnem začudeno. „A vender je res“, pravi starka; „nad 50 let imam navado moliti vsaki dan trikrat za onega, ki bo prvi umrl v naši župniji.“

Cenjani zborovavci! Ta dogodek mi kaže pot in način dobrotelčnosti, ki jo mora vsak tretjerednik pred vsem v posebno veliki meri gojiti; imenuje se priprošna molitev.

Brez molitve je naše delo ničevno, z molitvijo pa zamore tudi najbolj uboga ženica vse. Kako rad bo vslišal Bog tvoje prošnje, če zjutraj po sv. obhajilu ali pa pri sv. maši daruješ presveto kri Odrešenikovo Bogu Očetu za sv. Cerkev, za papeža, za duhovščino, za svoje doma, za sosede, za prijatelje, za dobrotnike, za sovražnike — za spreobrnjenje nevernikov, krivovercev, grešnikov — za mladino, za one, ki so v nevarnosti, da bi padli danes v smrtni greh, za bolnike, za vse, ki so v nadlogah in stiskah, za umirajoče, in tudi za uboge duše v vicah i. t. d.

Kdor ima navado tako moliti, lahko vsaki dan idoč iz cerkve zatrjuje: „Celemu svetu sem delil dobrote!“

Drugi način dobrotelčnosti je: „Lep zgled.“ Tega vam ne mislim razlagati na široko; ponoviti hočem besede sv. očeta papeža Benedikta XV. iz okrožnice, ki so jo poslali prav ob proslavi naše sedemstoletnice. V nji pravijo: — „Če so udje tretjega reda ubogim v pomoč v njihovih raznovrstnih potrebah ustanovili razne naprave dobrotelčnosti, gotovo ne bodo opustili skazovati dela ljubezni bratom, ki potrebujejo ne zemeljskih stvari, ampak veliko višje. In tu nam je prišel na misel izrek apostola Petra, ki je spodbujal kristjane, naj bodo s svetim življenjem paganom v zgled za to, da vas opazujejo v dobrih delih in slave Boga na dan obiskanja.

Enako naj frančiškanski tretjeredniki na daleč razširjajo prijeten duh Kristusov tako z odločno, živo vero, kaker sè življenjem brez graje in tudi navdušeno radostjo; brate pa, ki so zašli s pota, naj sè svojim lepim življenjem spodbujajo in vabijo k spreobrnjenju; to zahteva od njih, to pričakuje Cerkev.“ Tako pišejo nam vsem sv. oče papež.

V tretje pa nam je treba opravljati (delati) tudi telesna dobra dela. Tu moram predvsem posebno naglašati, da moramo, če hočemo, da bo karitativno delo v tretjem redu kaj izdalo, izvrševati polnovredna karitativna dela, ki izhajajo iz čednosti in ljubezni božje. Zato ne smemo pri vsej zunanji dobrotelčnosti nikedar pozabiti na posvečevanje samega sebe. Le tako se bo pokazalo čisto zlato ljubezni do bližnjega.

V praktičnem oziru pa glejmo vedno na svojo najbližjo okolico; bodimo pa vselej pripravljeni brez izjeme pomagati ondi, kjer je pomoč potrebna.

Polje karitativnega delovanja je neizmerno, kaker je beda človeška neizmerna. Naj le omenim nekatere vrste:

1. Dela ljubezni do ubogih zapuščenih in zanemarjenih otrok.

Tu sem spada skrb za dojenca oz. matere na porodu, za sirote, za dušno zanemarjene in nravno skvarjene otroke, za otroke s telesnimi hibami, za slepce, gluhoneme, pohabljene.

2. Ljubezen do ubogih: Preskrba z delom, preskrba s podporami, vstanavljanje hiralnic, skrb za ostarele posle.

3. Skrb za bolnike.

Dovolj, dovolj! mi bote zaklicali; kedo bo vse to zmogel? Mi nismo bogati, v mnogih krajih nas je malo.

Čenjeni zborovavci! Razumem vaše pomisleke in jih uvažujem. Prav ti pomisleki nam kažejo pot, po kateri nam je hoditi. Dobrih del ne smemo nikoli opravljati brez načrta, brez miselno, marveč mora biti vse delo urejeno — organizirano.

Pravzaprav smo tretjeredniki glede dobrodelnosti organizirani po vodilu, ki naroča, „naj vsak po svoji moči daje miloščino, s katero se podpirajo bolni in ubožniši udje ali se skrbi za čast božje službe,“ in ko pravi, „naj obiskujejo bolne ude ter jih opominjajo, da naj se o pravem času z Bogom spravijo.“ — Iz tega programa se lahko izlušči vsa organizacija.

Vender pa naj tukaj omenim, da so leta 1919, gospod škof ljubljanski izdali v škofijskem listu oklic, kako naj bi se karitativno delo po celi škofiji organiziralo. V vsaki župniji naj bi se osnovalo dobrodelno društvo — Vincencijeva — Elizabetina konferenca — v tretjerednih skupščinah dobrodelni odbor „Elizabetino društvo“, kjer onih še ni bilo, če pa so že, naj tretjeredniki pomagajo ko delavni udje. Lepa misel — samo da bi se vresničila!

Tretjeredniki, tretjerednice! Ko pridete jutri domov, stopite do svojega gospoda dušnega pastirja in mu recite: „Gospod župnik! Mi tretjeredniki želimo osnovati v naši skupščini dobrodelno društvo, prosimo podpirajte nas pri tem. Šlo bo, bodite prepričani!

Neka skupščina na Gorenjskem je tako storila in tekom treh dni je bila ustanovljena Elizabetina konferenca, ki jo danes lahko prištevamo med najboljše dobrodelne naprave v Sloveniji.

Čenjeni zborovavci! Oprostite, ako vas zdaj opozorim na veliko praznino, ki zija pri nas v krogu dobrodelnosti — bolniška oskrba.

Ako pogledamo na bolniške postelje bodisi po mestih, bodisi po deželi, povsod opažamo, da so mnogi bolniki zelo pomanjkljivo postreženi. Kje so roke, kje srca, ki bi hotela pomagati? Tukaj se ponuja tretjerednikom lepa prilika karitativnega delovanja.

Bi se li ne našla med tretjerednicami dekleta, ki bi se v posebej za to prirejenih poučnih tečajih pridobila potrebnih zmožnosti in znanja za preskrbo bolnikov? Izvežbana bi nastopala z uspehom v svojih rodnih krajih kot samaritanke in bi stregle v prostem času bolnim soobčanom!

Misel je na prvi pogled predrzna. Toda le na prvi pogled. Enako naloge so si stavili že pred desetletji bavarski tretjeredniki, pa so jo častno rešili. Za njimi so šli Tirolci in tudi ti se že več let vesele lepih vspehov. Zakaj bi jim ne sledili slovenski tretjeredniki? Seveda to ni delo enega shoda. Priprav je treba mnogo, toda čas je, da se tudi ta misel enkrat pri nas sproži in k delu privede. Prav veselilo bi me, ako bi moje besede vsaj toliko vplivale, da bi se danes zganili in bi skupno izrekli željo, naj bi se od merodajne strani delalo na to, da zagleda dan v doglednem času nekak pripravljalni odbor za tretjeredniško bolniško oskrbo v Sloveniji.

V prvi vrsti bo tukaj treba seveda denarnih sredstev. Kje jih vzeti? Posnemajmo socijaldemokrate! Organizirajmo po njih zgledu tretjeredne skupščine! Vsak socialist plačuje gotov znesek v strankarske namene, tretjeredniki imajo dolžnost zlagati miloščino za bolne in onemogle ude.

Ako hočemo kaj doseči, naj da vsak tretjerednik le par kronic na leto za bolniško postrežbo, pa bomo kmalu mnogo dosegli.

Čenjeni zborovavci! Presrečen bi bil, ako bi moje današnje besede padle na rodovitna tla. Koliko dobrot bi lahko naš trud donasal še poznim rodovom našega milega naroda!*)

Hitim h koncu. V dolžnost si štejem, da vam zakličem zadnje besede Gospodove — takorekoč njegovo oporoko:

„Pojdite in učite vse narode in krščujte jih“

Kaj pomenijo te Zveličarjeve besede? — Veliko razodenje njegove preljubeznjive skrbi za blager sveta. Vsem narodom sveta naj se oznanjuje veselo sporočilo — evangelij.

Dragi! Tudi pam veljajo te besede.

Ne moremo sicer v resnici oznanjati besedo božjo vsem narodom, toda z molitvijo in z miloščino moremo zdatno pospeševati misijonsko delo. Tretjeredniki! Podpirajmo sv. misijone — posebej še frančiškanske. Tudi to je eminentno karitativno dobro delo.

Čenjeni zborovavci! Proč s tisto brezbriznostjo, s katero gleda pretežna večina ljudi nesrečo in bedo sobratov! Le tedaj če se bo slehni potrudil in netil v sebi in v drugih ogenj ljubezni do bližnjega, le potem se bo splošnost zboljšala in stopilo bo na mesto sebičnosti in trdosrčnosti medsebojno dobrovoljstvo. — Proti bedi človeštva je le en lek: Ljubezen — ki nas uči trpeti in žrtvovati. Le v ljubezni je rešitev!

* * *

Preč. g. provincijal: G. govorniku se prav iz srca zahvaljujem za plemeniti referat. Dragi bratje in sestre! Prav je, da je referat o karitativnem delu tretjega reda prišel na vrsto šele popoldne, ko so se zbrali večinoma tretjeredniki iz Ljubljane, ker je ravno v mestih karitativno delo največkrat zelo potrebno. V mestu ponavadi vlada bogastvo na eni strani in uboštvo na drugi strani. Koliko lepih prilik ima zato tretjerednik, da se vadi v delih ljubezni. V mestu ste tretjerednice gospodinje, služkinje in delavke tobačne tovarne. Koliko dobrega lahko storite gospodinje dijakom! Iz lastne skušnje vem, kako veliko in plemenito vpliva lahko ravno gospodinja na dijake. In ravno tako marljive delavke tobačne tovarne. Kolikokrat ste kaker čebelice zbirale od novca do novca za dobre namene, kako lepo ste karitativno delovale.

Sedaj pa ima p. komisar še nekaj na srcu.

P. komisar pripomni sledeče: To kar smo dosedaj slišali o delih ljubezni, so bile lepe besede, a gledati moramo, da ne bodo ostale brez sadu.

*) Ljubljanski tretjeredniki so od tega časa že zložili nad 1000 kron v ta namen.

Društev, ki karitativno delujejo, imamo v Ljubljani precej — Vincencijeva konferenca, naš tretjeredni odsek: „Elizabetino društvo“, potem na novo nastale Elizabetne konference v župnijah in druge. — Tretji red ta društva podpira. Kar pa se tiče bolnikov, ne stori tretji red sam pravzaprav nič. Začo bi mi potrebovali predvsem kakih 5 do 6 takih oseb, ki bi bile izvežbane v bolniški postrežbi. A take osebe dobiti je težava. Da bi jih morali šele izvežbati. A tretji red nima kapitala. Zato pa, da današnje lepe besede ne bodo ostale brez sadu, predlagam in prosim, da se dragi tretjeredniki in tretjerednice vpišete kot podporni člani in sicer pridite v tretjeredno dvorano lahko takoj jutri ali pa v kratkem času. Kar se pa tiče oseb, ki bi bile zato sposobne, naj se taka dekleta, ki mislijo, da imajo veselje za ta poklic, zglase tudi v tretjeredni dvorani in ta dekleta bomo potem dali izvežbati. — Potem nadaljuje isti:

Sedaj še le pričnemo popoldansko zborovanje. Če se pride skupaj je navada, da se drug drugemu predstavi in drug drugega pozdravi. Mi smo se predstavili že dopoldne in smo tudi že vse pozdravili. Isti presrčni pozdrav ponavljamo sedaj. Bodite nam vsi dragi bratje in sestre vsi skupaj in sleherni imenom in posebej prav bratovsko pozdravljeni. Preč. p. provincijala, predsednika zborovanja pa prosim za nadaljne odredbe.

Preč. p. provincijal pravi: Preden začnemo z govori, bo umestno, da izvršimo važno nalogo. Kaker veste je bil sv. oče Frančišek iz srca udan materi cerkvi in sv. očetu papežu, zato zahteva tudi od nas vseh, da smo verni otroci sv. Cerkve; da bomo to pokazali, upam, da ste vsi zadovoljni, da odpošljemo brzojavko sv. Očetu, ki naj se glasi: „Šesttisoč tretjerednikov, zbranih v Ljubljani na skupnem zborovanju v proslavo sedme stoletnice tretjega reda, pošiljajo Njegovi Svetosti izjavo udanosti in pokorščine.“

Sv. oče Frančišek je bil tudi zgled pokorščine do svojih predstojnikov, Večkrat je povdarjal, da moramo biti pokorni. Zato bo prav, da pošljemo tudi generalnemu predstojniku našega reda sledečo brzojavko: „Do 6000 tretjerednikov, zbranih v Ljubljani, pošilja Vam, prečastiti oče, izjavo udanosti in pokorščine.“

Dalje je sv. Frančišek spoštoval duhovščino, zato smo tudi mi pokazali spoštovanje in ljubezen do škofa ljubljanskega. Ta so prihiteli iz Gornjega grada iz ljubezni do dobre stvari, do tretjega reda. Sedaj imamo pa še nekoga, ki je poseben prijatelj te organizacije. To so mariborski knezoškof, prevzvišeni g. dr. Mihael Napotnik, ki so izdali krasno okrožnico ob priliki sedemstoletnice tretjega reda. V dneh od 12. do 15. avgusta bodo v Mariboru slavili jubilej in tedaj bomo pohiteli tudi mi tjakaj, a vendar bo prav in primerno, ako že danes posebej z našega shoda pošljemo vladiki na slovenskem Štajerskem primeren dokaz udanosti sledeče vsebine: „Do 6000 tretjerednikov, zbranih v Ljubljani, pošljejo Vam, Prevzvišeni, izraz udanosti in pokorščine.“

Sv. oče Frančišek pa ni spoštoval samo duhovske oblasti, ampak tudi svetno. Da bomo tudi mi pokazali ljubezen do domovine, upam, da ste vsi zadovoljni, če pošljemo tudi regentu Aleksandru brzojavko: „Do 6000 tre-

tjerednikov, zbranih v Ljubljani, pošilja Vašemu Veličanstvu Regentu izjavo udanosti."

Ker pa je sv. Frančišek, kaker je bilo že zjutraj omenjeno, rad zapel, pričnimo tudi popoldansko zborovanje s pesmico v proslavo in čast svetemu očetu Frančišku!

Sv. o. Frančišku.

Za slavnostno praznovanje sedme stoletnice tretjega reda v Ljubljani.

Zložil p. Evstahij. — Govorila gdč. Seta Voduškova.

Pozdravljamo tebe, o zvezda asiška!
Z veseljem duhovno te gleda okó —
Izbral te je Kristus in Mati deviška,
človeštvu poslalo te blago nebo.

Naj solnce ogreva nas tvojega zgleda,
da stopal za Križanim naš bo korak!
Srcé nam očetovska dviga beseda,
v višave nas vodiš, Frančišek očak! —

Ubožnost bila ti je draga nevesta,
prinesla je doto: nebeški zaklad!
Obljuba Najvišjega trdna in zvesta:
„Frančišek, ti v Bôgu boš večno bogat!“

„Pozdravljena, lilija sveže cvetoča,
na veke deviško in čisto srcé!“ —
Sprejela te družba je sladko pojoča,
za Jagnjetom hodijo srečne vrste . . .

Pokoren Gospodu si sebe pozabil,
odločno objemal bridkosti in križ,
po sléhrni stvari te Večni je vabil —
pokorščine venci krasé paradiz! —

Gorela za Krista življenja je sveča,
Gospoda častile so tvoje moči —
Objema v nebesih najslajša te sreča:
najviše ljubezni ti Solnce žari! —

Pozdravljamo tebe, o zvezda asiška,
ljubeče duhovno te gleda okó . . .
— Dobrota nam božja je dala — Frančiška;
o hvala ti, blago mogočno nebó!

G. predsednik vstane in pravi:

Gdčni. Seti, hčerki g. dr. Voduška, se srčno zahvaljujem za dobro in izbornó lepo deklamacijo. Ta gospodična nam je vnóvič dokaz, da je tretji red tudi za mlada dekleta. Tu vidimo, kako se léhko cela družina posveti sv. Frančišku, zakaj gdč. Seta je rodna sestra gospodične Aste, ki je popoldne deklamovala.

Sedaj pa je na programu govor g. drja. Božidara Voduška: Prosim, g. doktor, da bi blagovolili poprijeti besedo.

Sedanji čas in tretji red.

V težkih časih živimo; človeška srca so silno razrvana. In čimbolj, čim globlje so razrvana, tembolj občutimo resnico, da je najvišja dobrina človeškemu rodu mir. Ko je prihajal božji Zveličar v božični noči betlehemski na svet, je dal kot najslajše svoje poročilo oznanjati po svojih angeljcih: „mír ljudem na zemlji, ki so dobre volje“; poslavljajoč se od sveta, ni pustiti mogel

za svojim ljubljenim apostolom nič boljšega in lepšega nego mir: „Svoj mir vam zapuščam“ — jim je govoril — „svoj mir vam dam, ne kaker ga svet daje, vam ga dam jaz“. Prav v duhu svojega božjega ustanovitelja moli sv. Cerkev dan na dan pri sv. maši, — ne samo na enem mestu, ampak zopet in zopet — za mir sebi in vsemu človeštvu; in kedar umro naši ljubi, jim ne moremo želeti boljšega nego: Večni mir jim daj o Gospod! —

Najvišja dobrina človeškemu rodu je tedaj mir; ali dandenes ga na svetu ni.

Pred sedmimi leti ob tem času ga je bilo še nekoliko; od tedaj je oslepil človeška srca pohlep. Za dobiček, za ogromni dobiček svetovne pomorske trgovine je šlo. Vnela se je vojska, krvava, grozna, kakršne še ni videla zgodovina. In razširila se je lakomnost v plamen, v velikanski plamen, čigar zublji so jeli segati skorej v slehrno človeško srce.

Sicer so bili tudi pred vojsko nekateri, ki so grabili dobrine tega sveta, — kaker smo se izražali pravniki „prav na robu kazenskega zakona“, to je ravno toliko, da jih ni mogla zagrabiti roka človeške pravice: ali pomilovali smo jih vsi in smo bili vsi edini v tem, da ne bi šli menjat ž njimi. V vojski so pa padle vse meje; vse je jelo grabiti in grabilo je in še grabijo: stari in mladi, moški in ženske, in je pilo in pije srčno kri bližnjemu, ki je moral plačati, kar so zahtevali, da je mogel nasiliti sebe in svojo lačno deco. Države so hitele izdajati naredbo za naredbo zoper navijavce cen in naša sodišča so se pošteno bojevala zoper nje in se trudila zaječiti to povodenj lakomnosti v prvih letih vojske. Ali onemogla so v tem boju in v zadnjih letih so ga opustila, ker je bilo zamàn in zamàn.

Ob takem lahkem pridobivanju (kar na mah so si prislužili tisoče kron) so navijavci in verižniki izgubili smisel za delo. Kedo bi še delal za tistih par kron na dan! In hiteli so uživati vse dobrine tega sveta. Pri brezdeltu in uživanju se je rodila mehkužnost, nasladnost, nečistost, ki je trgala najsvetejše vezi mej možem in ženo in je končno silila tudi na dan, na javne ceste in ulice in tudi najsvetejše kraje v nespodobni obleki.

V množicah družih pa, ki so bili kmalu izdali svoj zadnji prihranjeni krajcar, da so mogli živiti sami sebe in svojo rodbino, ki so kmalu jeli trpeti glad, se je jela oglašati divja nepotrpežljivost: kleti so jeli Boga, in so ga kleli možje in tudi žene, češ da vojsko dopušča.

Vojska je slednjič končala leta 1918. in leta 1919, je jel Pariz, ki pa je bil izključil, naravnost izključil od svojih posvetovanj sv. Očeta, pisati in pisati mirovne pogodbe; napisali so debele knjige in podpisavali drug za drugim. In takoj na to so jele države doma sklepati in sklepajo še dandenes „vojne konvencije“ — vse za ohranitev in utrjenje ljubega miru.

Miru pa le ni; vsaki trenutek izbruhne zdaj tu, zdaj tam nova vojska, ki zahteva dan na dan nove žrtve. In narodi, katerim stoje danes še drugi narodi na tilniku, da se ne morejo geniti, sè zobmi škripljejo in komaj čakajo dneva maščevanja.

Še žalostnejši pa je pogled v družabni ustroj sedanjega človeštva. Protipravno grabljenje denarja nadaljujejo mnogi, mnogi še dandenes. Pa

spoznali so, da ni varno hoditi kot splošno znan bogatin po svetu; zato so se jeli skrivati za delniške družbe ali, kaker jim Francozi pravijo zelo značilno, za brezimne družbe (Société anonyme). Te brezimne družbe se imenujejo banke. Katere žive osebe so za njimi, to se ne vidi; ve se pa, da so, ker banke niso samo mrtvi kupi denarja. Tudi pri nas rastejo banke, kaker gobe po dežju in se dvigajo iz tal ter vlečejo kaker pajek vsaka svoje mreže in skušajo vloviti vse. Splošen razvoj gre v to smer, da se bodo banke vsega polastile, tovarne imajo že sedaj več ali manj v svoji lasti: ali kupile bodo tudi trgovine in ni več daleč čas, ko boš stopil, če boš rabil 1 kg soli za kosilo, v bankino prodajalno. Torej bogastvo se kupiči vedno bolj in bolj in vse vleče v svojo oblast.

Na drugi strani pa vlada huda, vedno hujša in vedno bolj divja nepotrpežljivost v srcih nemaničev. V groznem srdu stiskajo svoje pesti proti bogatinom in jih moré, ne meneč se zato, da vpije umor v nebo po maščevanju še bolj kot zatiranje ubožcev.

Da! Ne meneč se za Boga! Ne menijo se zanj ne ti, pa tudi ne oni — v tem so si čudovito edini — in izrivajo ga iz javnega življenja, iz šol in najraje bi ga izrinili tudi iz družin in iz src vseh ljudi.

Temna, a preresnična je slika sedanje dobe, ki sem vam jo, ljube zborovavke in zborovavci, skušal zdaj podati in vse, vse si želi, da bi postalo drugače: človeška srca hrepené, koprné po miru, po svoji najvišji dobrini. Nekako obupano se ozirajo okrog, odkod naj bi prišel.

In vender vir miru tudi nam ni usahnil: isti je, ki ga je prinesel pred tisoč devetsto leti v božični noči na svet naš Gospod Jezus Kristus.

Sv. Oče Leon XIII. je izdal leta 1882. ob sedemstoletnici rojstva sv. Frančiška čudovito lepo okrožnico; in v njej krasno argumentira (dokazuje govoreč): „Gospod Jezus Kristus, ki je odrešil svet enkrat, je in ostane njegov Rešenik do konca dni“ in navaja rek sv. pišma: „V nikomer drugem ni rešitve, kaker v Njem“. K Njemu, k Gospodu Jezusu Kristu se mora torej človeštvo vrniti, če hoče najti mir. Ali kod in kako?

Vidite, čestiti zborovavci in zborovavke. Bilo je v krajih Cezareje Fili-pove; tam je Jezus izročil sv. Petru najvišjo oblast v svoji Cerkvi. Ko je bil tako oskrbel svojo nevesto na zemlji, je jel razlagati, pravi sv. pismo, svojim apostolom in učencem, kako bo moral trpeti, veliko trpeti od pismarjev in farizejev in vélikih duhovnikov in kako bo moral pod njih roko konečno umreti. Tedaj pa se je oglasil Peter: „Gospod nikedar naj se ti ne zgodi tako.“ Ali Jezus ga ostro zavrne: „Peter, ti si mi v izpodtiklje“, in se obrne k učencem in jim reče: „Kedor hoče priti za menoj, naj zataji sama-ga sebe, naj vzame svoj križ na svoje rame in naj mi sledi“.

Te lepe besede našega božjega Odrešenika so zadonele na ulio tudi petindvajsetletnemu Frančišku; prevzele so ga silno, zavedel se je, da ga Jezus kliče, naj mu sledi, naj posnema njega in njegovo življenje. In posnemal ga je, prežet ljubezni do njega, tako zvestó, da mu je postal izmed vseh (tako pravijo sv. Oče Benedikt XV. v letošnji okrožnici, izdani za sedemsto-letnico tretjega reda) najpodobniši.

Ali sv. Frančišek ni skrbel samo zase, da bi postal svojemu božjemu Odrešeniku tako podoben, skrbel je tudi za svoje sobrate in sestre, ki jih je zbral v svojem prvem in drugem redu; ti so zapustili vse, da so mogli in še morejo pod njegovim vodstvom posnemati trpečega Zveličarja.

Poskrbel je pa sv. Frančišek tudi za nas, ki ne moremo zapustiti sveta, ki moramo ostati v njem; poskrbel je, da moremo tudi mi posnemati Jezusa Kristusa, dal nam je v ta namen svoje tretjeredno vodilo. Vsi je poznamo; ali da je spoznamo do dna, da doumemo tudi duha njegovega početnika, duha sv. Frančiška.

Kaj pa je duh tretjega reda, duh redovnega vodila, duh sv. Frančiška?

Ljube zborovavke in zborovavci! Ko mi je umrla ljubljena žena, mi je pisala samostanska predstojnica, ki jo je moja žena najbolj spoštovala in ljubila, to-le: „Ubogi ljubi otroci naj vam bodo v mogočno vzpodbudo, da jih odgojite popolnoma v duhu svoje ljube rajne žene.“ Zdad bomo vsi razumeli, kaj je to duh; duh, to je mišljenje, to so nazori v velikih načelnih vprašanjih, a tudi v manj važnih, v najdrobnejših potezah življenja. Kako moremo spoznati duha sv. Frančiška? Trojen način mi je tu pred očmi.

Vidite! Tu imamo najprej živo knjigo, v kateri čitamo dan na dan: to so naši ljubljene patri frančiškani, ki nam dele dan za dnem toliko duhovnih dobrot, ki smo jim zanje tako iz srca, iskreno hvaležni; oni žive pred našimi očmi popolnoma v duhu sv. Frančiška in največ Ljubljančanov pozna duha sv. Frančiška iz njih krasnega življenja in delovanja.

Drugi način: to so tiskane knjige. O sv. Frančišku je že napisano celo slovstvo. V mnogih knjigah se opisuje tudi njegov duševni razvoj. Name ni naredila nobena izmed njih tako globokega vtisa, kakor „Življenje sv. Frančiška Asiškega“ spisana od Janeza Jörgensena. To je znamenit, sedaj štiriinpetdesetletni leposlovni pisatelj danski, ki je bil rojen protestant in je preživel svojo mladost lahkomišlno. A ker je iskal resnico, jo je 29leten našel. Postal je katoličan in se oklenil naše sv. Cerkve in je sedaj celo tretjerednik. Prepotoval je vse kraje po Italiji, kjer je količkanj bival sv. Frančišek; v Asizu pozna takorekoč vsak kamenček, preštudiral je vse vire o sv. Frančišku in je sè živo, umetniško vzneseno besedo opisal njegovo zunanje, še bolj pa njegovo notranje življenje. Knjiga, spisana v danskem jeziku, je izešla tudi v izvrstnem nemškem prevodu. Njo, če le morete, porinite v roke vsakomer, kedor je le količkanj dostopen za naš red; vzljubil bo sv. Frančiška, ko ga bo spoznal, — tega ljubeznjivega svetnika —, ki je bil poln ljubezni do Boga in vender človek, ki ni poznal v ničemer pretiravanja. Če bo pa vzljubil sv. Frančiška, bo vzljubil tudi njegovo ustanovo, tretji red: kajti največkrat tega prezirajo le tisti, ki prav nič ne poznajo njegovega duha, ne duha njegovega sv. ustanovitelja. A Jörgensenova knjiga dosedaj še ni izdana v slovenskem prevodu.

Zato naj vas opozorim, da bodete spoznali duha sv. Frančiška do dna, še na neko knjigo, ki jo poznate in večina vsi tudi imate, na knjigo „De imitatione Christi“, to je „Hoja za Kristom“. Na me dela ta knjiga (ne morem si pomagati) vtis, da je njen pisatelj, ko je pisal svoje večno lepe

reke, poleg tega, da je zajemal iz svojega bogatega notranjega duhovnega življenja, imel predvsem pred očmi tudi življenje sv. Frančiška. Nihče drugi nego sv. Frančišek je, tako si mislim, oni nekdo, o katerem govori v 43. poglavju III. knjige: „Bil je nekdo, ki je s tem, da je ljubil tako globoko, doumel božje stvari in govoril čudovito. Bolj je napredoval, ko je zapustil vse, nego če bi bil vršil še tako globokoumna učena raziskavanja.“ Na to mojo misel me nagiblje tembolj, ker je, koliker se spominjam, edini svetnik, čigar besede navaja pisatelj, sv. Frančišek ali ponižni sv. Frančišek, kaker mu pravi v 50. poglavju iste III. knjige.

Predočimo si iz tega bogatega duha sv. Frančiška najznačilniše poteze: Poglejte lepo sliko brezmadežne device Marije nad nami. Njej je kot zavetnici izročil vse svoje tri redove.

V Marijini cerkvi Porcijunkuli pri Asizu (popravlil in zgradil jo je sam) je najraje bival in molil; zanjo je izprosil znameniti nam vsem znani odpustek; v njeno neposredno bližino se je dal prenesti, ko se mu je bližala smrt, da je tamkaj umrl.

Nežno je častil Marijo brezmadežno; njej na čast je že takrat, — več nego 600 let, preden je bila verska resnica o njenem brezmadežnem spočetju razglašena, — odredil, naj se opravlja v vsakem frančiškanskem samostanu vsako soboto sv. maša njej na čast. Za njeno brezmadežno spočetje so nastopali v vseh stoletjih kot prvoboritelji njegovi sinovi. In ko je 8. decembra 1854 tretjerednik sv. Oče Pij IX. proglasil to versko resnico, jo je dal napisati na lepo mramorno ploščo in to v znak hvaležnosti položil ob grob sv. Frančiška.

Posnemajmo sv. Frančiška in njegove sinove v nežni ljubezni do Marije tudi mi!

In tu naj povem, da mi tretjeredniki — prav kot vneti častivci Matere božje — z veseljem, z iskrenim veseljem pozdravljamo krasni razmah Marijinih družb po slovenski domovini. Obe ustanovi: Marijina družba in Tretji Red sta cerkveni in s tem božji ustanovi; in Bog je neskončna harmonija. Sicer mi je pa znano, da je marsikatera dobra tretjerednica tudi goreča kongreganistinja; in tudi o moških isto velja. Oboje se da torej združiti.

Sv. Frančišek je kot mladenič visel na svetu in njegovem veselju. Ali ko so mu zadonele prej navedene besede Jezusove na uho, je dal vsemu veselju in vsem zložnostnim sveta slovo. Tako se zatajimo tudi mi! Obvladujmo svoje strasti in podredimo se ter se izročimo v vsem božji volji.

Sv. Frančišek je rad sprejemal nase dušne in telesne bolečine: pretrpel je mnogo bridkosti in težav in v zadnjih letih življenja je trpel mnogo tudi telesno. Tudi mi hodimo za njim po kraljevi poti sv. križa, da postanemo ž njim podobni, enaki Zveličarju. Sv. Frančišek se je odrekel vsemu svetnemu, izbral je popolno uboštvo za svojo nevesto. V tem sta mu sledila in mu še dandenes sledita I. in II. njegov red. Mi, ki živimo med svetom, pa ga posnemajmo vsaj s tem, da potrpežljivo prenašamo zlasti tudi gmotne težave in stavimo vse svoje zaupanje na Gospoda iskajoč le kraljestva bo-

žjega in njegove pravice! In oni izmed nas, ki prihajamo v priliko izbirati med večim in manjšim dobičkom, posnemajmo sv. Frančiška tudi s tem, da izberemo manjši dobiček, kaker se glase one znane znamenite besede Kempčanove.

Sv. Frančišek ne zahteva od nas, ki živimo med svetom, vednega de-
vištva, pač pa čistost srca. Nam moškim predvsem naroča, da dajmo vedno
spoznati ženskemu spolu, da se nam zdi sedanja grda noša ostudna.

Sv. Frančišek od nas, ki živimo med svetom, ne zahteva redovne po-
korščine, pač pa terja, da smo krotki in ponižni iz srca. Naroča nam, da
se z udano pokorščino oklepamo sv. katoliške cerkve in njenega vidnega
poglavarja sv. Očeta. Ljubi Slovenci in Slovenke! Oklepajmo se ga tem te-
sneje, čim bolj ga nam klevečejo in nas skušajo odtrgati od njega. Če se
bomo neomajno oklepali sv. Cerkve in njega, se bomo ohranili tudi kot narod
kljub vsem mogočnim sovražnikom Italijanom in Nemcem.

In če bomo vse to izpolnjevali zvesto, se bo vselil v naša srca mir in
pokoje. Ali s tem se ne smemo zadovoljiti:

Zanesimo Jezusovega duha in ž njim mir tudi med vse druge ljudi.
Kot poseben znak svojih sinov in hčera želi sv. Frančišek bratovsko in se-
stersko ljubezen, ljubezen, ki se mora vedno in povsod prizadevati za mir
in sloge, ljubezen, ki vidi v pripadniku družega naroda, tudi v bogatinu in
ubožcu le otroka božjega, — ljubezen, ki izkazuje dobrote njim, ki nas mrže,
in moli za one, ki nas obrekujejo in preganjajo.

Le ako bomo oklepali svojega bližnjega s tako ljubeznijo in jo dejansko
tudi vršili, bomo v resnici ejrenepojoi = stvaritelji miru, katere gospod
Jezus tako blagruje v sedmem blagru pridige na gori, — bomo glasniki
miru, kaker nas nazivlje v svoji okrožnici sv. Oče Benedikt XV., glasniki
miru in pravi dobrotniki človeštva. Zato sv. Oče po pravici pravi, da je tretji
red ustanova, ki je čudovito pripravna tudi za sedanji čas.

Zdi se mi, da imamo slovenski tretjeredniki in tretjerednice še prav
posebno nalogo, da z bratovsko in sestrsko ljubeznijo pridobivamo srca
naših pravoslavnihi bratov in sester za sv. katoliško cerkev. Z ničemer se ne
da človeško srce prej in bolj pridobiti, nego sè srčno dobroto. Naj povem
neko resnično dogodbico, ki jo imam iz prvega vira: Neki gospod, ki dobro
pozna razmere v Belgradu, mi je pravil, da edini apostolat za našo sv. cerkev
vrše v Belgradu slovenske usmiljenke; ondi imajo neki sanatorij. V ta sana-
torij prihajajo tudi bolne srbske gospe in gospodične. Prišla je tudi neka
srbska gospa malobesedna; komaj se je zmenila za slovensko usmiljenko,
ki ji je stregla. Ko je pa videla njeno ljubeznipolno požrtvovalnost, je to
odprlo njeno srce in njena usta. Jela se je razgovarjati ž njo in kmalu ji
je rekla: „Kako se mi smilite, sestra.“ Ta ji odgovori: „Zakaj, gospa?“
Gospa nato: „Ker ste tako ubogi, da se niste mogli omožiti in da ste
moralni priti sem streč.“ Usmiljenka odvrne: „Oh gospa, iz premožne hiše
sem, mnogo snubcev sem imela, pa sem vse odklonila in prišla iz ljubezni
do Boga semkaj, da strežem bolnikom.“ Gospa je ostrmela; vzkliknila je

le: „Kako ste dobre ve Slovenke!“ Pri tej misli gotovo ni obstala: jela je spoštovati vero, katere članice so zmožne tolike sestrške ljubezni.

In zdaj k zadnji, zelo važni točki: Ne zadostuje namreč, da se poživimo mi, ki smo že tretjeredniki in tretjerednice, v svoji gorečnosti ob tej lepi slavnosti sedemstoletnice naše; enako je treba, da zrastemo tudi na številu. To tudi povdarja sv. Oče Benedikt XV. — in vse kar sem vam dosedaj povedal, so le misli njegove okrožnice; Močno moramo zrasti na številu. In tu izraža sv. Oče neko nežno željo (prebere latinsko besedilo in nadaljuje): to se pravi po naše: „Zakaj se ne bi oklenila mnogovrstna in različna društva bodisi mladeniška, bodisi delavska, bodisi ženska, ki cveto povsod med katoličani, tega tretjega reda in se vztrajno trudila za slavo Jezusa Kristusa in za korist sv. Cerkve, prežeta z isto gorečnostjo za mir in ljubezen kaker sv. Frančišek.“

Zdi se mi — to bodi mimogrede omenjeno —, da bi se na ta način privabili tudi moški v tretji red. Visoko spoštujem ženski spol, ker žena prinaša milino v življenje, ali ne zamërite mi, vender še manjka mož in mladeničev, da bi tudi ti postali tretjeredniki.

In ta nežna želja sv. Očeta! Kako lepo bi bilo, če bi jo prav mi Slovenci vresničili. Majhen narod smo, in niti ti nismo vsi v ljubljeni svoji domovini zbrani. Odrkali so nam dve mogočni veji: koroško in primorsko. Kako lepo bi bilo, ako bi mogli naši slovenski škofje (saj naš milostljivi knezoškof in mariborski vladika sta oba, kaker smo danes slišali, tretjerednika), ko pojdejo prihodnjič, menda čez dve leti po predpisih, poročat sv. Očetu v Rim, reči mu tudi: „Ljubi sv. Oče! Slovenci smo tvojo željo glede tretjega reda in društev vresničili.“ Preč. g. p. provincijal v vaše častiljive roke polagamo izvršitev te želje sv. Očeta!

Naj sklenem. Kaker je bil sv. Frančišek steber sv. Cerkve in dobrotnik človeštva v zelo nevarnih časih trinajstega stoletja, tako skušajmo biti isto tudi mi tretjeredniki in tretjerednice pod vodstvom našega ljubljenege prvega frančiškanskega reda in v družbi z njim in z drugim redom: vivat, crescat, floreat Tertius Ordo Franciscalis! — Naj živi, naj raste in cvete Tretji Red sv. Frančiška!

* * *

Preč. g. p. provincijal se zahvali gospodu govorniku za globoko zasnovan govor, ki kaže temeljito umevanje sedanjega časa in se čuti dolžnega tudi njega samega pohvaliti v upanju, da mu gospod govornik tega ne bo štel v zlo. Kar je g. predavatelj povedal z besedami, to tudi sam zvestó udejstvuje v življenju. Lehko ga vidite vsaki dan zjutraj ob 7. uri v frančiškanski cerkvi sredi svojih otrok. Rečem le toliko: Ljubljana bi bila lahko srečna, ako bi imela več takih mož.

Na to poda preč. g. p. provincijal besedo gdčni. Vidmarjevi iz Novoga mesta, ki je govorila o sedANJI noši in moderni obleki.

Moda in tretjerednica.

Sedanji sv. oče Benedikt XV. polagajo nam tretjerednicam na srce v okrožnici izdani za 700 letnico tretjega reda, naj se otresemo svetnega duha in navzamemo duha Jezusovega po zgledu našega sv. očeta Frančiška Serafinskega. Kar naravnost nam nalagajo, naj se postavimo zoper sedanjo nedostojno nošo žensk. Da se bomo bolj zavzele za papeževe besede in da bomo zapoved vodila o noši in obleki vestno izpolnjevale, zato vam hočem govoriti o sedanji ženski noši in pokazati, kako ž njo zapravljamo denar, zdravje, svojo dušo in dajemo drugim slab vzgled in pohujšanje.

Z moderno nošo zapravljamo denar.

Prve kristijane so imele dvojno obleko, eno volneno za dom, drugo, tudi priprosto, za cerkev. In sv. oče Frančišek je podal udom tretjega reda tudi volneno, spokorno obleko in prepovedal vsako ničemrnost v obleki in opravi. Ni še dolgo, ko so imele ženske obleko po svojem stanu, danes pa pogosto v obleki ni več razločka mej stanovi. Pariški krojači upeljujejo vedno novo nošo. Predpisujejo posebno obleko za obiske, drugo za gledališče in predstave. Za vsako veselico, ples, slovesnost mora biti druga obleka po kroju in modi, kaker si jo izmišljajo pariški judje. Obleka je pa današnje dni zelo draga, blago pogosto slabo. Vedno novo kupovati pa stane ogromno denarja, kar pa ne premore delavka, ne služkinja. . e dobro stoječa družina komaj shaja radi velike draginje. Treba si je tedaj pritrpati v hrani in drugod, saj krasti ni dovoljeno. In res se dobijo ženske, ki so raje lačne, samo da so moderno oblečene. Ako sem lačna, nihče ne ve, ako pa nimam obleke po najnovejšem kroju, pa vsak hitro opazi, se opravičuje ta in ona.

Poprej so doma pridelovali skorej vso obleko, danes se pa mnoge sramujejo domačega, dobrega, terpežnega blaga in izdajajo velike zneske za slabo, preležano blago. Nič ne de — mora biti — nazadnjaške ne bomo. Kjer pa nič ne prodajo, ampak samo kupujejo in izdajajo, tam se mora blagajna, če je kaj notri, prej ali slej izprazniti, četudi je še tako obilna. Treba je, kaker se zdi, kako nepotrebno stvar prodati, zastaviti, zadolžiti se. Kako bi pa shajala z dolgom, ko še poprej brez dolga ni mogla, ali pa prav težko. Tako obuboža delavka, služkinja, družina in ako zbolí, je navezana na tujo pomoč ali pa zapuščena lakote umreti. Radi moderne obleke ubožajo posamezne osebe, cele družine, vasi in trgi, celo mesta in dežele. Ljubezen do bližnjega in do domovine nas mora toraj nagibati, da se postavimo sè vsemi močmi zoper moderno nošo, da ne bomo zapravljale denarja za ničemrno obleko.

Moderna obleka škoduje pogosto zdravju.

Z moderno, tesno, ali preohlapno, prozorno, kratko in izrezano obleko ne zapravljamo samo denarja, temveč pogosto tudi ljubo zdravje. Zdravniki povdarjajo, da mnoga moderna noša škoduje zdravju, kar je že samo po sebi umevno. Prekratka ter pregloboko izrezana obleka na persih in na hrbtu daje povod mnogim prehlajenjem, sušici in prezgodnjemu grobu. Moderna obleka je pogosto povod trganju, srčni hibi, iz katere izhaja vodenica, in še mnogim drugim boleznim. Koliko deklet in žen se na plesu prehladi, dobijo pljučnico ali naglo sušico, — pred pustom na plesu, v postu pa v grobu —, tako beremo skoro vsako leto v časopisih. Toda koliko jih je, ki začnejo vsled prehlajenja hirati, bolehati, ter se naposled vležejo in ne vstanejo nikedar več zdrave. Preminjajo zrak, iščejo zdravnike, ki jim predpisujejo draga zdravila, pa navadno brez uspeha. Morajo vsled neumne, moderne noše v grob, ke bi lahko še živeli leta in leta ter mnogo dobrega storile zase in za druge.

Tako ženske z moderno obleko zapravljajo ljubo zdravje in grešijo zoper peto božjo zapoved: ne ubijaj, ne drugih pa tudi sebe ne; s tem pa pogublja tudi svojo neumrjočo dušo.

Z moderno obleko zapravlja ženska tudi svojo dušo, ker se ne nosi tako sramežljivo, kot bi se morala. Taka moderna noša je bila v katoliški cerkvi vedno prepovedana. Sveta apostola Peter in Pavel, sveti cerkveni učenički so bili vedno zoper nespodobno nošo, jo obsojali in si prizadevali odpraviti jo. Tudi sedanji sv. oče Benedikt XV. se v imenovani okrožnici pritožuje zoper tiste ženske, ki hodijo tako nesramežljivo in pohujšljivo oblečene. Ako bi bila taka noša nedolžna, je ne bi sveti oče javno pred vsem svetom obsojali in naročali tretjerednicam, naj se borijo zoper njo in jo skušajo odpraviti. Sveti Ambrozij pravi: „Čimbolj se žena lišpa in kinča, da bi ljudem dopadla, tembolj je zoprna Bogu.“

Oseba, ki nosi tako moderno pohujšljivo obleko, razodeva, da je nečimrna in pohotna, da želi grešno drugim dopasti, jim dela skušnjave in jih vleče v večno pogubljenje.

Z moderno obleko pohujšuje druge.

Noša, posebno še sedanja moderna, je kužna in jako nalezljiva bolezen. Ljudje so bolj k slabemu, kod k dobremu nagnjeni. Kar vidijo v velikih mestih, to hitro prenesejo v svoj rojstni kraj. Vse hoče biti napredno. V lepotičju skuša prekositi druga drugo. Kar ima ena, hoče imeti še druga. Gospa hoče prekositi gospo, služkinja posnema svojo gospo, delavka gospodinjo. So dekleta, ki oblečejo drugo obleko, kolikerkrat gredo iz hiše in še dodajo vedno kak nov nakit. Mnoge matere pohujšujejo svoje hčere, ko se skušajo, katera bo bolj imenitno svojo hčer oblekla. So nekatere matere, ki svoje otroke tako oblačijo, da jim jemljejo vsak čut sramežljivosti in jih z neumno obleko, ki več razkriva, ko pokriva, naravnost pohujšujejo in jih tako tirajo v nenravno življenje in s tem v večno nesrečo, v večno pogubljenje.

Tretjerednice! Pomagajmo sveti cerkvi zatreti sedanjo moderno, nezdravo, za dušo in telo pogubno nošo. Govorimo s p. Avilom: „Gospa, gospodična, vaša obleka diši po peklju.“ Prosimo svetega očeta Franciška, naj sprosi od Boga milosti, da se bo taka nečimrno oblečena kaker gospa Sanča Karilo (Sancha Carillo), kateri je rekel imenovani pater gornje besede, spreobrnila, odložila moderno grešno obleko, stopila v tretji red in umrla v njegovi spokorni obleki. — Bog daj!

Zato predlagam:

a) Matere tretjerednice in vzgojevalke naj ne dajejo prekratkih kril svojim hčerkam, brez nogavic pa nikedar in naj ne puste, da bi bile goloroke notri do ramen.

b) Matere tretjerednice naj ne puste svojim hčeram nositi sedanjo moderno prekratko, prozorno in preveč izrezano obleko.

c) Tretjerednice naj bodo vedno dostojno oblečene in nobena naj ne pride v cerkev, še manj pa k svetim zakramentom nedostojno oblečena, ali gologlava.

d) Posvarjene in nepokorne tretjerednice naj se iz reda izbrišejo, da ne bodo še drugih pohujševale.

* * *

Preč. g. p. provincijal se zahvali gospodični za jedernate misli in izrazi željo, da bi bilo tu več tistih gospodičen, ki jih omenjeni očitki tičejo. Nadalje opozarja na veliko dolžnost vsakega posameznika v družini, ki naj vpliva koliker je v njegovih močeh na to, da bo noša družinskih udov dostojna.

Na to se oglasi k besedi ljubljanski p. voditelj, ki pravi, da te današnje mode niso krive le ženske, ampak veliko tudi moški, ki so tako neprevidni,

da tako moderno oblečene ženske občudujejo in pa družinski očetje, ki dajejo denar, da se kupuje tako blago in plačujejo šivilje za napravo modernih nedostojnih oblek.

Na to prosi za besedo preč. p. gvardijan iz Zagreba, ki v kratkih besedah pove, da so prišli Hrvatje iz Zagreba nepovabljeni, kar sami od sebe, ker jih je gnalo srce, da vidijo in slišijo, kako praznujejo Slovenci to proslavo. Še bolj pa za to, da jih povabijo na praznovanje sedemstoletnice tretjega reda v Zagreb, ki se bo vršilo 15. avgusta, tam tretji red sicer nima takih velikih dvoran kot je ta, a imajo Hrvatje topla srca, polna ljubezni do bratov Slovencev. Končal je s ponovnim toplim pozivom in prosil, naj se temu pozivu mnogi odzovejo.

Preč. g. p. provincijal se zahvali p. gvardijanu in pozivlje zbrane tretjerednike, naj se res odzovejo temu prijaznemu povabilu, on sam bi se tudi jako rad, a ravno v tistih dneh biva radi proslave sedemstoletnice v Mariboru. Gotovo pa bo poslal svojega zastopnika; p. komirar je že obljubil, da bo šel.

Medtem dojde pozdrav mariborskega p. voditelja; zapisnikar Fr. Roman Tominec ga prebere, navzoči ga z radostjo poslušajo in hvaležno sprejmejo.

Na to napove preč. p. provincijal zadnjo točko: Gdčna. Dora Verne, učiteljica na šentjakovski šoli v Ljubljani nam bo podala nekaj misli o ženi in tretjem redu. Prosim, naj blagovoli nastopiti.

Tretji red in žena.

Spoštovani sobratje, drage sestre!

Odkritosrčno priznam, da sem sledeči govor prevzela s težko skrbjo, ker nisem vajena javno nastopati, razen v šoli pred svojimi učenkami, govoriti tu pred mnogobrojnim odličnim in preprostim občinstvom, zame ni lahka stvar. Pa vsekako sem govor z druge strani sprejela zelo rada, ker mi ga je naložila pokorščina in ker smem in morem govoriti v imenu vseh tu zbranih in daleč odsotnih sosester, ki so v tretjem redu prve po številu in mnoge izmed njih že zelo visoko v tretjerednih čednostih. V imenu vseh teh govoriti je gotovo prijetna naloga.

Me ženske smo navadno bolj zapostavljene za moškimi. Zakaj? Na to nam bo odgovorila sedaj nam še nejasna in v mnogih stvareh popolno prikrita božja previdnost. — Gotovo je, da smo me ženske po telesni moči šibkejše od moških, gotovo je pa tudi, da smo po srcu navadno močnejše od njih. Tam prevladuje moč in razum, pri nas srce in miloba. Za človeške družbe srečo in blagostanje je obojno potrebno. Nisem sicer vneta za moderno oboževanje ženske, pa tudi ne morem odobravati sedanje dobe poniževanja našega spola. Stvarnik je postavil meje, večno veljavne. Preko njih ne smejo moški, čez nje stopati ni dovoljeno ženski. On kaker ona lahko globoko padeta, če se ne držita mej postavljenih od Boga; oba se lahko povzpnete visoko in sta v blager človeški družbi, ako vestno vršita od Stvarnika jima izročeno nalogo.

Sv. pismo, ki ga celo neverni Gete (Göthe) imenuje knjigo vseh knjig, povzdiguje in slavi dobro žensko v krasnih, pesniških besedah takole:

„Močno ženo kdo jo najde? Njena cena je, kaker stvari iz daljave in od zadnjih pokrajin. Z močjo si prepaše ledja in utrdi svojo roko. Moč in lepota je njeno oblačilo in poslednji dan se bo radovala. Svoja usta odpira modrosti in postava milobe je na njenem jeziku.“

Zgodovina nam našteva mnogo žen in deklet, katerim po vsej pravici veljajo te svetopisemske besede. Molčim o Makabejski materi, o Feliciti, Perpetui, o devici Katarini, ki je zmagala modrijane aleksandrijske šole, o trinajstletni Agnezi, o Ceciliji in drugih. Navedem le nekaj zgledov naših soseser iz tretjega reda.

Prva naj bo naša ljuba sv. Elizabeta. Bila je hčerka ogrskega kralja Andreja II. Ko se je poročila, je postala turingijska deželna grofica. Kaj je ona vse storila za uboge, kako junaško se je premagovala, kako velika je bila v najhujšem trpljenju! Neizčrpljiva v dobroti in usmiljenju do ubogih, velika v ljubezni, močna v trpljenju stoji pred nami! Občudujemo in blagrujemo jo! Ne samo mi katoličani, blagrujejo jo celo protestantje ter jo imenujejo „sveto“. Vsako stvarico na Vartburgu hranijo kot dragocen spomin na krepostno, sveto ženo in deželno mater. Umrta je niti popolno 24 let stara, pa je dovršila v tej kratki dobi tako velika občudovanja vredna dela.

Njena sorodnica, sv. Elizabeta Portugalska se je odlikovala po izredni potrpežljivosti in miroljubnosti. Oborožena s tem orožjem je premagala strastnega moža, pomirila sovražne vladarje ter bila angel miru vsi deželi. Kar niso zmogli diplomati, to je storila ženâ — močna in nevstrašna v Gospodu, ki jo je krepčal.

V tistem času je vzkliila v Viterbu prelepa cvetka, Roza Viterbska. Sprejeta v tretji red v zelo rani mladosti se ni zadovoljila samo z lastnim bogoljubnim življenjem; polna apostolskega duha je hitela med grešnike jih klicat h pokori. In ne zaman! Mnogo grešnikov se je spreobrnilo radi pretresljivih besed mlade junakinje. Še ne 18 let stara je dopolnila tek življenja bogata na krepostih in dobrih delih. Kajne, krasen odmev je našel svetopisemski slavospjev v teh lepih, čistih dušah, a v nič manj prijetne harmonije se je zil v duši, ki je nekoč zgrešila Boga! Marjeta Kortonska stoji pred nami, — tretjeredna Magdalena. Odkar se je bila vrnila k Gospodu, je bilo njeno življenje dolga, ostra pokora. Huda je bila borba, težka trnjeva pot, a vztrajala je, močna in velika v ljubezni in pokori.

Ozrimo se še na eno cvetko iz našega vrta, na sv. Angelo Meriči. Apostolski duh sv. Roze je napolnjeval tudi njeno srce. Otroška srca pridobiti za Boga je bila sveta strast te lepe duše. Z 12. enakomislečimi tovarišicami je ustanovila red pod zaščito sv. Uršule, ki naj bi skrbel za pouk in vzgojo mladih deklet. In uspeh? V nešteto uršulinskih samostanih se je od tedaj do danes vzgajala ženska mladina za Boga in domovino, po zgledu in pod varstvom naše Angele.

Krepostne žene, velike žene! Krenimo za njimi! Le v posnemanju velikih zgledov bomo velike!

Sicer ženska izvečine ni poklicana, da bi bleščala pred svetom po svojih delih; naše delo je bolj skrito, tiho, a nič manj velevažno za človeško družbo. Pogled v zadnjo preteklost, pogled v prihodnost naj nas overi o tem.

Strašna vojska je besnela po svetu. Odšli so možje ter pustili ženi otroke, delo in skrb za vsakidanji kruh. Kako močna je morala biti žena, da je bila kos vsem tem nalogam!

Vojska je udarjala rane, globoke, skeleče! Dobra krščanska žena, tretjerednica, je bila tedaj na delu. Stregla je bolnim, pomagala ubogim in tolažila pod težo gorja strte duše. Hvala Bogu! Veliko se je tedaj storilo, še več moramo storiti v bodoče! Kje, kako? Drage sestre, kličem Vas na delo za našo mladino. Vojska je zadala tudi nji globok udarec. Bolj kot kedaj potrebuje danes temeljite verske vzgoje; toda ravno vzgoji preti sedaj mnogo nevarnosti. Omenim samo dve. — Zopet in zopet se sliši klic: „Vera je zasebna stvar. „Veronauk iz šol!“ Recimo, da bi prišlo tako daleč! Kakšen rod bi vzgojile brezverske šole? Mladina brez strahu božjega ne bi poznala spoštovanja do starišev! Pokorščina napram višjim, vestnost v poklicu bi ji bilo nekaj časa nadležno breme, ki bi se ga otesla prej ali slej. Kedo jamči državi s takimi elementi trajen obstoj?

Druga nevarnost vzgoje, ki pa še strašnejše preti ženi, je po socijalni demokraciji nameravana demoralizacija naših družin. Sveto, zakramentalno vez mej možem in ženo hočejo raztrgati. Kaj drugega naj pomenjajo mnogoštevilne razporoke, klici po civilnem zakonu in prosti ljubezni? Kedo naj bi si upal v takih razmerah še govoriti o vzgoji? Nihče! In ženska čast in dostojanstvo? Naj navedem, kar piše „Slov. Učitelj“ v 3. številki, let. 1. „Svobodna ljubezen! Še ta poslednji korak, še ta poslednja stopnja in ženska neha biti ženska, vse njene osebne pravice so ji oropane, ženska čast in dostojanstvo je strto in uničeno!“

Jasno je torej, kje mora stati ženska na braniku, kje mora zastaviti vse svoje sile.

Skrbimo za našo odraščujočo mladino! Priporočajmo ji krščanska društva, pazimo, da ne zajde v slaba. Dobro vemo, kako jo protiverska društva kvarijo ter ji polagoma, a gotovo izrujejo vero iz srca.

Naj še omenim slabe knjige, ki zastrupljajo našo mladino. Matere tretjerednice! Ne dovolite nikedar, da bi si vaši otroci izposojali knjige iz javnih knjižnic. Najčešče se tam nihče ne meni, kakšna knjiga se izroči otroku in pogosto dobiva otrok tam tako berivo, ki ni za njegovo nedolžno srce. Ve dobre služkinje, opozorite na to vaše gospodinje, ki so v tej stvari morda prepopustljive.

Naročajmo si same dobre knjige in časopise in jih izposojujemo tudi drugim. Tretjerednega glasila „Cvetja“ pa nikar ne zabimo! Prebirajmo ga zvestó, da si utrdimo v naših srcih tretjerednega duha. Dajmo ga čitati drugim, morda jih na ta način privabimo v svojo sredo!

Bodimo velikodušne po zgledu naših izvoljenk tam gori! Kaker se one niso zadovoljevale z lastnim krepostnim življenjem, tako se tudi me ne smemo ustaviti pri sebi. V naših prsah mora biti apostolsko srce in to nas

bo priganjalo darovati vse moči bližnjemu v blager. Tudi v dobrih društvih sodelujemo vsako po svojih močeh.

Delajmo dobro, kjer le moremo!

Obdelujmo vrt lastne duše sè vso vnemo, rešujmo druge po nauku našega vodila!

Pogumno tedaj na delo in ne bojmo se! Brezmadežna Devica Marija, največja mej ženami je naša kraljica, naša zaščitnica! S prav otroškim zapanjem se ji izročimo, da popelje enkrat nas in naše k svojemu Sinu!

Ne zabimo Gospoda v tabernakeljnu! Tam nam hoče biti oče, svetovavec, dobri pastir in naša hrana.

Tu je kruh močnih! Uživajmo ga pogosto in tudi o nas bodo veljale svetopisemske besede: „Z močjo si je prepasala svoja ledja in utrdila svojo roko v dobrih delih; njena luč ne ugasne nikedar!“

* * *

Preč. p. provincijal se zahvali gospodični za tako potreben in krasen referat. Žena ima res zelo važen delokrog, čeprav deluje bolj tiho in skrito nego mož. Vzgoja otrok leži na materi in kako potrebno je, da se vzgoje otroci v pokorščini in sploh v čednostnem življenju. S tem referatom bi končal zborovanje; pa rekli so mi, da je prosil za besedo še neki gospod. Prosim, naj nastopi.

Na oder stopi Hrvat iz Karlovca, ki se predstavi za Jožefa Benkoviča. Ta izrazi veselje nad lepim številom zbrane množice in obžaluje, da Hrvatje takega verskega življenja pogrešajo. Posebno je naglašal, da je treba v teh časih nezadovoljstva, ko hočejo ljudem po sili iztrgati iz srca vero, okleniti se božjega Srca in se mu posvetiti. Predvsem je povdarjal, naj se družine posvetijo božjemu Srcu.

Na to prosi za besedo kapucin, preč. p. Ladislav, gvardijan iz Celja. Ljubljanskim patrom frančiškanom in ljubljanskim tretjerednikom čestita na krasno uspeli proslavi sedemstoletnice tretjega reda sv. Frančiška. Rekel je, da bo vse to, kar je videl in slišal, natanko povedal svojim ljudem doma, potem da bodo šli tem raje sami na proslavo sedemstoletnega jubileja v Maribor.

Na to se g. Dr. Bož. Vođušek v imenu vseh ljubljanskih tretjerednikov zahvali celemu pripravljavnemu odboru, ki je napravil za sedemstoletnico tretjega reda sv. Frančiška vsem tretjerednikom tako krasen dan. Posebno še povdarja, da se ljubljanski tretjeredniki zavedajo, koliko hvale so dolžni ljubljenim patrom frančiškanom in zaključí sè vzklikom: Bog živi naš ljubljeni prvi red sv. Frančiška v Ljubljani! Bog živi posebno prečastitega p. provincijala! Bog živi gospoda patra komisarja!

Na to se dvigne še enkrat prov. p. komisar. Zahvali se vsemu pripravljavnemu odboru, ki mu je tako delavno stal ob strani pri pripravljanju za ta dan; posebno se čuti dolžnega iskreno se zahvaliti vsem gospodom govornikom in gđc. govornicam, ki so govorili tukaj v dvorani ozir. v cerkvi, med slednjimi preč. g. kanoniku, dr. Mihaelu Opeki in definitorju p. Regalatu; zaveda se dolžnosti, da se mora zahvaliti tudi ravnateljstvu južne in ministrstvu državne železnice, ki sta dovolila znižano vožnjo za tretjerednike z dežele. Nadalje se zahvaljuje odboru te dvorane, ki je prepustil dvorano brezplačno za dva dni. Konča s pozdravom: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Na veke! Amen! se glasi po celi dvorani.

Na to zaključí preč. p. provincijal zborovanje in glasno moli naprej „angeljsko pozdravljenje“, ljudstvo pa moli glasno za njim.

Konečno zapojo še Marijino pesem in se razidejo.

P. VINCENCIJ KUNSTELJ:

V spomin svoji blagi teti.

Dne 17. julija letošnjega leta je v svojem rojstnem mestu Kranju sredi domačih zatisnila svoje oči za ta svet zgledna gospa Ljudmila Dolenc, ne članica tretjega reda, pač pa večletna naročnica našega lista, kateri želi njen hvaležni sorodnik postaviti v naslednjih vrsticah skromen spominik.

„Moli in delaj!“ to preprosto pravilo ji je bilo vodilo v njenem dolgem življenju. Če ji je le zdravje dopuščalo in ni bilo kakęga prav posebnega zadržka, je bila vsaki dan pri sveti maši. Rada se je vdeleževala tudi drugih cerkvenih slovesnosti, zlasti šmarnične pobožnosti. Pogosto je prejemale svete zakramente in je obračala posebno skrb na to, da je bila za nje tudi vselej dobro pripravljena. S posebnim veseljem je obiskovala božja pota, zlasti Brezje. Pred vsem pa je bila vneta častivka sv. Antona Pad.; k njemu se je zatekala v vseh svojih potrebah in stiskah. Komaj je dokončala eno devetdnevnicico „svojemu Tončku“ na čast, že je začela drugo in je večkrat s hvaležnostjo povdarjala, da jo je „Tonček“ uslišal. Bila je v tem oziru tako skrbna, da je zdaj v zadnji bolezni v knjigi s črto zaznamovala posamezne dneve devetdnevnic iz strahu, da bi kaj izpustila. V posebno srečo si je štela, da je bila v Padovi. Po njenih izbah si povsod videl podobe ali kipe sv. Antona. Rada mu je prižigala lučico ter ga krasila s cveticami, pošiljala pa tudi v župnijsko cerkev pred njegov kip krasne šopke, za kar je imela posebno dober okus in je bila sploh velika prijateljica cvetic. Če je prišla v kako tujo cerkev, tedaj je skrbno pregledala, ali je v njej tudi altar, ali vsaj kip, ali podoba sv. Antona Padovanskega.

Bila je vneta družbenica Marijine kongregacije in v zadnjem času tudi podporna članica Orlov in je še ob priliki Orlovskega tabora v Kranju, če tudi že hudo bolna, povabila odličnega zastopnika Orlovske Zveze na kosilo in je tako še ob koncu življenja pokazala svojo občudovanja vredno gostoljubnost.

Ni pa le sama rada molila, temveč je sè vso skrbjo gledala na to, da so tudi njeni domači in posli natančno spolnovali verske dolžnosti. Brez posebne nadležnosti je znala vsakega pridobiti za Boga in cerkev.

Poleg molitve ji je bila glavna skrb delo. Ko gospodinja velike hiše in obilne družine je imela vedno polne roke dela, ki jih ni nikedar križem držala in ni znala samo ukazovati in zapovedovati, temuč je bila vedno sama prva pri delu. Od ranega jutra do poznega večera si ni dala miru in pokoja. Zvečer, ko so drugi že spali, je navadno sedela pri pisalni mizi ter odgovarjala do pozne ure na razna pisma, ki so prihajala k njej od vseh strani, zlasti v obliki prošenj za pomoč. In pri skazovanju usmiljenja je bila blaga rajnica dobesedno neutrudljiva. Ni čakala, da bi bila prošena, temuč

je prostovoljno ponudila pomoč, kjer je slutila kako potrebo. V največje veselje ji je bilo delati zavitke in jih pošiljati potrebnim na vse strani. Skazovati dobrote ji je bila tako srčna potreba, da ji njena lastna sredstva k temu niso zadostovala, temuč je v raznih prilikah trkala na dobra srca in prosila za druge, kaker ob času vojske za vojake in pozneje za sirotišnico v Kranju. Koliko so v teku let prejeli od njene darežljivosti bolniki, dijaki, sorodniki, tega sploh ni mogoče povedati. Največjo hvaležnost pa ji je dolžan podpisani, ki ga je, ko je desetleten zgubil svojo mater, sprejela popolnoma v svojo oskrbo in mu postala ter do svoje smrti ostala druga mati.

Ko sem se bil odločil za vstop v samostan, tedaj načeloma ni imela nič proti temu, ali v svoji previdnosti je zahtevala, da počakam še leto dni. Ko je leto minulo, tedaj je rada dala svoje dovoljenje in je sè srčnim hrepenenjem pričakovala nove maše, katere se je vsa vesela vdeležila in je rada vzela nase precejšnje stroške. Kjer se ji je ponudila prilika, mi je napravila kako veselje, britkost pa prvo nam vsem, ko se je ločila od nas, če tudi v 77. letu, pa vender še prezgodaj. Počivaj v miru Gospodovem, blaga duša!

Razgled po serafinskem svetu.

Obhajanje 700 letnice v Črenšovcih v Prekmurju 25.—28. avgusta. G. župnik v p. in narodni poslanec Jožef Klekl, ki vodi tretji red mej prekmurskimi Slovenci z veliko ljubeznijo in vneto gorečnostjo, je hotel svojim ljubljanim rojakom napraviti posebno veselje. Povabil je za obhajanje 700 letnice prekmurske rojake frančiškanskega reda, ki so bili pa zadržani. V zadnji sili je dobil pomoč iz Ljubljane, Celja, Maribora, Ptuja, Varaždina in Čakovca, tako da je imel za goste pet frančiškanov, enega kapucina in enega minorita, ki so pridigali in spovedovali z velikim veseljem. Imeli so po tri pridige na dan, seyeda so govorili po svoje, pa dobro ljudstvo jih je pazljivo poslušalo, četudi morebiti kake besede in izraza ni prav umelo. Dobra volja je nadomestila vso človeško pomanjkljivost in srčno zadovoljni so bili vsi. V teh dneh so imeli tudi 40urno češčenje presv. R. T. nepretrgoma po dnevnu in po noči. Celi čas češčenja je bilo v cerkvi mnogo vernikov in neprestano se je vrstila glasna molitev in petje. Pa niso bile same ženske, tudi možje in mladeniči so svoja mesta trdno držali pri spovednicah in pri pobožnostih. Od 5. ure zjutraj do 8. zvečer ni noben dan spovednikom manjkalo dela in moški svoje strani niso ženskam prepustili. Zadnji dan pobožnosti jih je 4000 pristopilo k sv. obhajilu, druge dni pa tudi po več kot tisoč. Marsikateri naših Kranjcev in Štajercev bi se pri dobrih in odločnih Prekmurcih mogel naučiti krščanske odločnosti. — Nekateri slovenski liberalci in brezbožneži so hoteli pošteni prekmurski narod motiti in zapeljevati proč od Boga, pa Prekmurci pravijo: Ne dotikajte se naših krogov! Dobri Prekmurci! Le držite se trdno, kar so Vas učili Vaši očetje in matere in oklepajte se tretjega reda in svojega junaškega voditelja g. Klekla. Pozdravlja Vas urednik Cvetja in se Vam zahvaljuje za poslano podporo. Marijin list

je o tej proslavi 700 letnice veliko lepega napisal, Novine so prinesle daljši spored, obojni časopis vsem prav toplo priporočamo. — Če omenimo še to, da so prišli ljudje do 7 ur daleč in so vztrajali vse tri dni, da jih je pristopilo (tudi možje in mladeniči) okoli 150 na novo v tretji red, potem smo poglavitno omenili. Drugo poglejte v Marijinem listu od meseca oktobra.

O proslavi 700 letnice tretjega reda v Crngrobu. Prekrasen dan nam je naklonila kraljica „serafinskih redov“ 8. septembra v Crngrobu. Ubrani glasovi zvonov so privabili od blizu in daleč ogromne množice vernega ljudstva, tako da jih prostrana okusno okrašena cerkev nikaker ni mogla obseči. Točno ob 9. uri je stopil na prižnico v. č. g. svetnik Janez Kalan, naš rojak in član tretjega reda naše skupščine. V izbranih besedah nam je opisal duha sv. seraf. očaka sè željo, da bi ta duh oživil tudi današnji svet. Po slovesni sv. maši se je začelo zborovanje pod milim nebom. Razvilo se je zborovanje v pravi tabor. P. voditelj pozdravi v. č. g. duhovne sobrate in vse ljudstvo, ki je prihitelo na ta izredni shod. Pove jim namen zborovanja, ki je: razširjati in organizirati tretji red sv. Frančiška, kaker želijo sv. oče Benedikt XV. Z velikim navdušenjem je na to deklamovala Anica Šinkova pesem v. č. g. P. Eustahija „Za proslavo 700 letnice tretjega reda sv. Frančiška.“ Na to je veleč. g. dekan Matija Mrak opisal delo tretjega reda v župniji; v. č. g. Janez Langerholc, župnik pri sv. Lenartu, je govoril o tretjem redu in sovražnikih kat. Cerkve; v. č. g. Dr. Klinar, župnik v Škofji Loki, pa nam je pokazal, kako naj člani tretjega reda izvršujemo veliko zapoved ljubezni do bližnjega. Popoldne ob polu 3. je v cerkvi govoril p. voditelj Kamil o veliki sreči biti član tretjega reda; da bomo pa vredni te sreče, moramo biti prva četa, Makabejci sv. kat. Cerkve. Po petih litanijah, zahvalni pesmi in papeževem blagoslovu se je nadaljevalo zborovanje na prostem. V. č. g. svetnik Karol Čerin nam je govoril o ljubezni in spoštovanju do rimske stolice. Vse ljudstvo je z navdušenjem sprejelo predlog, da se pošlje sv. Očetu udanostna izjava. V. č. g. Fr. Finžgar, župnik v Trnovem, nam je v poljudnem govoru razložil, kako naj bomo veselega srca in vedrega obličja, naj se ne izogibamo nedolžnih zabav, da bomo tako imeli več kredita pred ljudmi, ki si predstavljajo člana tretjega reda kot čmerno, sitno, odurno osebo, katere se vse izogiba. Vsem govornikom je ljudstvo z napeto pozornostjo in velikim veseljem sledilo. Shod, ki ga Crngrob lepšega menda še ni videl, je zaključil p. voditelj z iskreno željo, naj bi obrodil obilno sadu.

A. Dolinar.

Tretjeredniki Zgornje Savinjske in Saleške doline so obhajali sedmo stoletnico v nazarski samostanski cerkvi na praznik sv. Frančiška. Zbralo se je 17 gospodov duhovnikov; preč. p. provincijala, ki je takrat bolan ležal v ljubljanski bolnišnici, je zastopal neki pater iz Ljubljane; ljudi se je zbralo nad dva tisoč; večina je prejela sv. zakramente. — Na predvečer je p. definator in učitelj novincev Marijofil Holeček na pridiznici razložil zgodovino tretjega reda, drugi dan je bila ob 7. uri pridiga o namenu in cilju tretjega reda, na to so imeli preč. g. dekan Rotner iz Škal slovesno sv. mašo, po kateri je p. gvardijan in voditelj tretjega reda p. Kerubin Tušek podelil papežev blagoslov. Odborniki in odbornice raznih skupščin so se zbrali h kratki seji, pri kateri so rešili razne tretjeredne zadeve. Od 9.—11. ure je bilo skupno zborovanje, na katerem je p. gvardijan pozdravil navzoče in prepustil predsedstvo shoda p. prov. komisarju. Pet govornikov je nastopilo; eden je obravnaval dobrodelno, drugi socialno delo tretjega reda, tretji je dokazal, da je tretji red zelo primeren za kmete in delavce, četrti je povdarjal korist in potrebo tretjega reda za moške, peti je deloma resno, deloma v šaljivi obliki vabil mladino, naj se oklene tretjega reda. Proti koncu zborovanja je pred-

sednik predlagal, naj se pošlje in izrazi udanostna izjava sv. Očetu, preč. p. generalu, knezoškofu lavantinskemu in preč. p. provincijalu. Slednjič se vsem in posameznim zahvali za njihovo vnemo in trud ter zaključi z molitvijo skupno zborovanje. — Pol ure na to so imeli gospodje duhovniki svoje zborovanje, na katerem so se posvetovali o raznih tretjerednih zadevah in so sklenili, da se bodo nadalje shajali na taka posvetovanja dvakrat na leto.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo:

I. Neka mati priporoča svojega sina pri vojakih, ki se je navadil preklinjati, da bi to grdo navado opustil. (Sv. maše smo dali opraviti.) — Al. Vidmar se priporoča presv. S. J. Mariji, sv. Fr. in sv. Jož.

II. Pokojni udje tretjeredne skupščine:

1. **Ijubljanske:** Neža Bernat, Terez. Jagonak, Mar. Korošec, Mar. Merzelj, Terezija Snoj, Mar. Dolenc.

2. **na Ježci:** Mar. Čižman; pri D. M. v Polju: Frančiška Krušič, Jera Kraljič.

3. **mariborskega okrožja:** Častita šolska S. M. Klara Štepičič, S. M. Kornelija Zega. — Velika nedelja: El. Arnuš. — Prihova: Helena Kodrič † kot usmiljena S. Aleksandra v Gradcu. — Ribnica: Roza Kotnik. — Spodnja Sv. Kungota: Matija Ulbl, M. Celcar, A. Flucher, Alojzija Markuš. — Cirkovce: Neža Bezjak. — Ljutomer: M. Muršič, M. Ternek, A. Kelemina, Jernej Jureš, M. Juranovič. A. Novak, Jera Sonnenwald, M. Lašič, Rozalija Košar, Barbara Rubinšek, M. Makoter, M. Kotnik, M. Pušenjak, Julijana Trstenjak, Anton Muršič, A. Makoter. A. Dolamič, M. Poljančič, Jera Jurše. — Sv. Barbara v Slov. gor.: Neža Muršec, Barbara Trojner. — Maribor: Kamila Filipek, Bernard Rebernik, Ivana Vunček, Jozefa Gawes, Katarina Rakovec, Terezija Pečar, M. Lah, M. Schaller. — Jarenina: Julijana Ploč, Franc Plajser, preč. g. Jakob Zupanič, župnik v Gotovljah. — Vojnik: M. Kranic † v celjski bolnišnici. — Spodnja Polskava: Urša Sorbek. — Hoče: Ivana Zernec, Ana Schmiermaul. — Podgorje: Jera Planinšec, Roza Pohovnik. — Sv. Jurij ob Pesnici: Franc Kukovec. — Kamnica: Frančiška Kristelj. — Radgona: M. Krušnik. — Sv. Jakob v Slov. goricah: Franc Breg, Ter. Golob, M. Lösch. — Marija v Puščavi: Jožef Jošt, Marjeta in Marija Burja, Rozalija Lamprecht, M. Radelc, Apolonija Hartman, Jozefa Rutar, Terezija Sračnik. — Fram: Apolonija Robnik. — Poljčane: Frančiška Žohar. — Malanedelja: Franc Sterniša, dedek p. Ruperta. Glej priloga. — Št. Ilj v Slov. gor.: Karl Gornik, Henrik Wassing. — Pri Sv. Juriju ob Ščavnici: Frančišek Strniša, stric p. Ruperta Suhača, star 80 let.

Škofjeleške: Škofja Loka: Franc Platiša, Roza Varl (prednica), Marija Pogacnik, Neža Okorn, Frančiška Potočnik, Marija Gašperič, Marija Kalan. — Stara Loka: Jera Hafner, Marija Hafner, Amalija Balanč, Marija Jugović, Marija Krek, Mina Triller, Marija Triller. — Rateče: Marija Kuralt. — Sora: Frančišek Jamnik in Marija Kalan. — Šmartno pri Kranju: Marija Zotlar, Ivana Oman, Mina Ambrož, Jera Berce, Frančiška Benedik. — Žiri: Marija Pivk. — Poljane: Č. g. Jernej Ramovž, bivši župnik poljanski, zadnji čas v pokoju v Hrašah pri Smledniku.

Kamniške: Kamnik: Vrtnšek Uršula, Rožman Marija, Tratnik Marija, Urbanc Frančiška, Vidmar Marija, 60 l. v tretjem redu. — Mengeš: Zamjen Marija, Zabret Helena, Zor Neža, 37 l. v tretjem redu. — Sela: Drečnik Marjeta. — Brdo: Oražem Marija. — Mekinje: Cotman Janez. — Stranje: Letnar Marija, Jerše Marija.

Zahvala za uslišano molitev.

N. P. zahvaljuje sv. Antonu in sv. Frančišku za srečno operacijo in za zdravje. (Bog plačaj dar 20 K, ki smo ga obrnili za Cv.) — D. V. z Laškega se zahvaljuje presv. S. J., Mariji in sv. Jožefu za pomoč v težki bolezni in zadobljeno zdravje. — Najsrčnišo zahvalo izrekam iz obljube presv. S. J., usmiljeni Materi milosti, sv. Frančišku in sv. Jožefu, da sem bila uslišana in da se je vrnila ljuba zadovoljnost. Al. Vidmar.

Gospodom voditeljem na znanje! Po nasvetu in sklepanju raznih gospodov smo se odločili nekaterim zvezkom „Cv.“ v prihodnjem letu pridjati: „Prilogo za gospode voditelje“. Šibka stvarica bo po obsegu, da ne bo predraga, potrebna pa je, če hočemo tretji red bolj utrditi in razširiti. Pa o tem bote sami sodili. Koliko bo priloga stala, še ne vemo; bomo povedali, kedar zvemo. Poslali jo bomo vsem znanim g. voditeljem; ker pa vseh ne poznamo, prosimo, naj nam samostanski voditelji naznanijo imena in naslove vseh v njih okrožje spadajočih do 1. dec. t. l., ker bomo dali natisniti le toliko število prilog, koliker se jih bo oddalo. Naročiti jo pa morejo tudi drugi gospodje duhovskega stanu. G. voditelji naj jo naročijo za svojo skupščino, ki naj poravna stroške iz skupne blagajne in ohrani liste za naslednika; če pa želi kedo imeti svojo, jo mora seveda na svoje stroške naročiti. Oddajala se bo „priloga“ res kot priloga, le skupno s Cvetjem in se bo tako tudi razpošiljala. Zato naj gospodje pazijo, da ne bodo ravno zvezka s prilogo drugim oddali. — Prosimo v ta namen za kratke, jedrnate, vodstvo tretjega reda zadevajoče spise, naznanila, vprašanja itd.

P. Salvator.

Tretjeredne vaje za november in december 1921.

Ljubljana: Mesečni shod: 20. nov. ob 3 p. in 18. dec. ob 1/2 5. pop.; za zadržane: 21. n. in 19. dec. ob 5. zjutraj v dvorani. Pri obeh shodih bo na koncu papežev blagoslov. — Poduk za novince: p. voditelj: 27. nov. in 26. dec.; gdč. učiteljica: 6. nov. in 4. dec. vsakokrat ob 4. pop. — Odborne seje: za moške: 1. nov. ob pol 11. dop.; za ženske: 20. nov. po shodu, 25. dec. ob 4. pop. — Devetdnevnic na čast sv. Elizabeti in Brezmadežni naj opravlja vsakedo sam. — Sv. maša za pokojne ude frančiškanske misij. družbe bo 3. nov. ob 6. — **Kamnik:** Mesečni shod: 27. nov. in 26. dec. ob pol 4. s papeževim blagoslovom. Po shodu bo obakrat poduk za novince. — **Maribor:** Mesečni shod: 6. nov. in 8. dec. ob 3. pop. — **Novomesto:** Mesečni shod: za moške: 6. nov. in 4. dec.; za okolico: 13. nov. in 11. dec.; za mesto: 19. nov. ob pol 6. zj. in 11. dec. pop. — **Sv. Trojica:** Mesečni shod: 6. nov. in 8. dec. V vseh drugih skupščinah so shodi po navadi.

Darovi.

Za frančiškanske misijone darovano v l. 1921. pri uredništvu Cv.: N. pri samost. vratarju 4 K, N. po p. Angeliku 20 K, zbirka Bogoljuba 22 K, po p. gvard. iz Kamnika 200 K, N. pri fr. vratarju v Lj. 200, po p. Modestu 10 K, miloščina v cerkvi v Lj. 182 K, N. v zakristiji 10 K, S. J. 100 K, župni urad Cerklje (Gor.) 30 K, Čadež Angela 30 K, (za dve N. à 10 K), Zor Neža 10 K, Škof Terezija 10 K, neimenovana po p. Feliksu 4 K, župni urad Cerklje (Gor.) 40 K, p. Ernest od neimenovane 120 K, fr. vratar od N. 10 K, 100 K, 80 K, neimenovana 400 K, neimenov. v zakristiji 124 K, župni urad Tržič (Gor.) 200 K, p. Gvidon od N. 100 K, v pušici sv. Ant. pred dvorano 40 K, p. Ernest od šišenskih otrok za kitajčke 96 K, fr. vratar 126 in 100 K, zbirka Bogoljuba 50 K, neimenovan iz Vojnika 40 K, F. S. iz Podbrezja 200 K, v nabiralniku v cerkvi 643 K, fr. vratar 20 K.

Za odkup paganskih otrok: P. Bonaventura od N. za dva dečka (Anton Pad. in Jožef Marija) 100 K, Kolar Marija z Rakeka (Marija, Terezija, Jožef) 100 lir, Suhadolc Ana z Dobrove (Jožef) 50 K, Adamič Ivana s Ponikve (Marija) 36 K, neimenovana za dečka (Frančišek) 40 K in za deklico (Marija) 40 K, neimenovana za dečka (Anton) 200 K, ga. Vilma Josin za deklici (Jožefa in Vilma) 60 K, Franc Dobnik od Sv. Frančiška za dečka (Jožef) 40 K, neimenovana od Sv. Frančiška za deklico (Marija) 40 K, g. župnik Fr. Hohnjec iz Čadrama 60 K, B. M. za deklico (Marjeta) 100 K, g. svetnik Ramovš iz Dobropolj od † I. A. 500 K, Peter Hacin (Ivan, Peter) 100 K, Čopar Frančiška iz Vel. Kostrevnice (Anton Pad.) 100 K, pet oseb od Sv. Frančiška: Fužir (Antonija, Terezija, Frančiška, Alojzij, Ana) po 50 K.

Priporočajte in širite Cvetje!

Češčenje 14 Svetnikov — Pomočnikov

in novi zvonovi za baziliko Matere Milosti v Mariboru.

„Zidanje nove frančiškanske cerkve v Mariboru lepo napreduje in povsod se kaže pri tem bogoljubnem delu vidno poseben blagoslov Božji. Veliko se je sicer že storilo, pa veliko še manjka. Pred vsem želimo, da bi skoraj zapeli novi zvonovi v novih krasnih zvonikih, ki že stojita kot veličastna čuvaja prihodnjega svetišča Marijinega.

Ker smo prepričani o mogočni priprošnji svetnikov Božjih, smo si tudi za to bogoljubno napravo — za novo zvonjenje — izvolili posebne svetnike Božje kot naše priprošnjike in zagovornike. Zaupamo, da nam bodo naši nebeški prijatelji obudili obilno dobrotnikov za nove zvonove in tudi za to skrbeli, da bodo novi zvonovi tako lepo popevali in tako milo doneli, da jih bodo vsi veseli, ki jih bodo poslušali.

Kateri pa so ti svetniki? Poslušajte, dragi Marijini otroci i častivci! Izmed velikega števila nebeških priprošnjikov si je krščansko ljudstvo že pred več stoletji izvolilo nekatere svetnike, katerim je izkazovalo posebno češčenje in do njih imelo posebno zaupanje, in te svetnike Božje je zedinilo v posebno družbo ter jim dalo častno ime: Svetniki — Pomočniki, to je, ki pomagajo v hudih stiskah dušnih in telesnih. Število teh svetnikov je 14 in se tako-le imenujejo: sv. Blaž (3. februarja), sv. Jurij (23. aprila), sv. Erazem (2. junija), sv. Vid (15. junija), sv. Ahacij (22. junija), sv. Marjeta (20. julija), sv. Krištof (25. julija), sv. Pantaleon (27. julija), sv. Cirijak (8. avgusta), sv. Ilij (1. septembra), sv. Evstahij (20. septembra), sv. Dijonizij (9. oktobra), sv. Katarina (25. novembra) in sv. Barbara (4. decembra)“.

Tako smo pisali — tako smo prosili za nove zvone 11. avgusta 1895 in naše prošnje niso bile zastoj: Mogočni Svetniki — Pomočniki so nas uslišali, dobili smo lepo in miloglasno zvonjenje. Pa kako žalostna usoda! Pobrala nam je svetovna vojska — razen enega najmanjšega — vse zvonove v nepopisno žalost vseh častivcev Matere Milosti in obiskovavcev njene krasne bazilike v Mariboru.

Vendar ne obupamo — upamo celo, da nam bode Previdnost Božja po mogočni priprošnji 14 Svetnikov — Pomočnikov pripravila nove zvonove še bolj čisto in bolj melodično ubrane.

Priporočimo tudi sedaj mogočnim Svetnikom — Pomočnikom naše nove zvone ter jih ponižno prosimo, naj nam obudijo mnogo, mnogo blagih dobrotnikov za našo bogoljubno delo.

Združite se z nami vred v goreči molitvi in priporočite tudi Vi, dragi Marijini otroci in častivci, naše nove zvone mogočnim Svetnikom — Pomočnikom, da boste v doglednem času zaslišali milo petje novih zvonov.

Sklepamo našo ponižno prošnjo z geslom velikega Marijinega služabnika blaženega Ludovika Grinjona, ki smo si ga izvolili za naše bogoljubno delo in v katero stavimo celo svoje zaupanje; tako-le se glasi:

Vse po Mariji! Vse z Marijo! — Vse v Mariji! Vse za Marijo!

Bazilika Matere Milosti v Mariboru

24. junija 1921.

P. Kalist Heric,
župnijski upravitelj.

Opomba. Prosimo prav ponižno vse Marijine otroke in častivce, naj razširjajo ta naš oklic in tudi druge privabijo k temu bogoljubnemu delu!